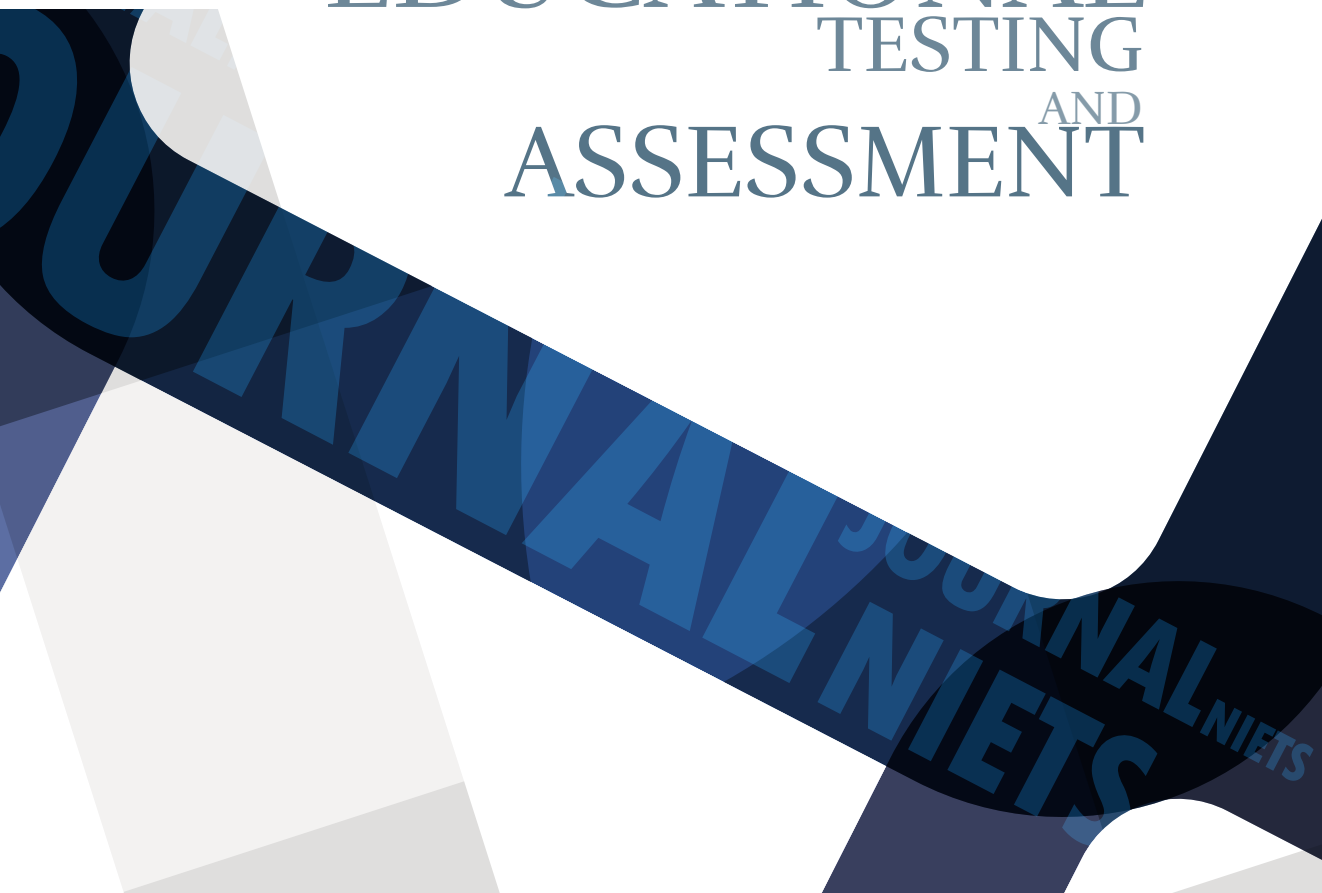

วารสารการทดสอบ

และการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565
ISSN 2730-3535

JOURNAL OF NATIONAL
EDUCATIONAL
TESTING
AND
ASSESSMENT

Journal of National Educational Testing and Assessment

วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

วารสารตีพิมพ์ ปีละ 2 ฉบับ โดยมีกำหนดการพิมพ์เผยแพร่

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ
(Journal of National Education Testing and Assessment) เป็นวารสารวิชาการที่เผยแพร่
ผลงานของนักวิชาการ นักวิจัย บุคลากร รวมทั้งนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งผลงานวิจัย
บทความวิชาการ นวัตกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ นโยบาย การบริหารจัดการ การทดสอบ การวัดผล
และการประเมินผลทางการศึกษาในระดับชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการ นวัตกรรม ทางด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา
ระดับชาติ ของบุคลากร นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิต นักศึกษา
2. เพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา ระดับชาติที่สามารถ
ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่พิจารณาตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย
2-3 ท่าน ในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิรับและผู้แต่งไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-Blind Peer Review) และได้รับความ
เห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

ติดต่อวารสาร

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

128 อาคารพญาไท พลาซ่า ชั้น 36 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2217 3800 ต่อ 4009

E-mail: JOURNAL.NIETS@GMAIL.COM

บทบรรณาธิการ

วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ (Journal of National Education Testing and Assessment) ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานของนักวิชาการ นักวิจัย บุคลากร รวมทั้งนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งผลงานวิจัย บทความวิชาการ นวัตกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ นโยบาย การบริหารจัดการ การทดสอบ การวัดผล และการประเมินผลทางการศึกษาในระดับชาติ โดยในฉบับที่ 1 ปี 2565 (มกราคม-มิถุนายน 2565) มีบทความทั้งหมด 5 บทความ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้อ่าน หากท่านมีข้อเสนอแนะหรือคำติชมประการใด สามารถติดต่อมายังกองบรรณาธิการเพื่อการพัฒนาให้วารสารมีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

บรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พฤษี ศรีบรรณพิทักษ์	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริดา บุรชาติ	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา	กองบรรณาธิการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร	กองบรรณาธิการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณกุล	กองบรรณาธิการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์	กองบรรณาธิการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	กองบรรณาธิการ
ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง	กองบรรณาธิการ
นางสาวศิริพร ทองแก้ว	บรรณาธิการและ เลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ์ อินทรประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย

รองศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ฦ วิเชียร

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาติ ปณะราช

สารบัญ

บทความ	หน้า
การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครู ระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.....	1-16
กฤษฎา กาญจน์ โตพิทักษ์	
ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานและปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการ ทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	17-41
ตรีคม พรหมมาบุญ สิริลักษณ์ บึงทอง ประสงค์ ต่อโชติ บุญทวี อัมบุญตา และ ประชิต อินทะกนก	
การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับ ระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”	42-61
ชื่นฤดี บุตะเขี้ยว	
การจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระดับโรงเรียนชั้น ป.6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์กลุ่ม.....	62-72
ศิริดา บุรชาติ สรรเสริญ ตาแก้ว และ ศิริพร ทองแก้ว	
การวินิจฉัยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	73-89
ศิริดา บุรชาติ และ ศรุตา เห็นสว่าง	

Contents

Articles	Page
The needs assessment for the development of assessment competency for learning of elementary school teachers affected by national education tests..... Krittayakan Topithak	1-16
Impact of ordinary national educational testing and factors affecting in using test results to improve the quality of basic education under the primary education service area office in the region northeast..... Treekom Prommaboon Siriluck Boongthong Prasong Tochot Boontawee Imboonta and Prachit Intaganok	17-41
Elevate education institutions to excellence in the Nakhon Ratchasima province for support the bureaucracy 4.0 on causal relationship model “xyz model” Cheunrueedee Butakhiao	42-61
The grouping of O-NET average scores on grade 6 schools level in central and Bangkok Thailand for the academic year 2020 by using cluster analysis technique..... Sirida Burachat Sansern Takaew and Siriporn Thongkaew	62-72
Diagnosing the Ordinary National Educational Test Results in Thai Language of Grade 6 and 9 for 2020 Academic Year of Border Patrol Police School..... Sirida Burachat and Saruda Hensawang	73-89

**การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครู
ระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ**
**The Needs Assessment for The Development of Assessment Competency for
Learning of Elementary School Teachers Affected by National Education Tests**

กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์¹

Krittayakan Topithak¹

Received: May 30, 2021; Revised: August 1, 2022; Accepted: August 3, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กลุ่มแฝงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฝงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ และ 3) ประเมินสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฝงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 600 คน ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์เพื่อวัดสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ และแบบวัดผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ วิเคราะห์ด้วยร้อยละ การวิเคราะห์กลุ่มแฝง (Latent class analysis) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนี PNI แบบปรับปรุง และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มแฝงครูระดับประถมศึกษาในภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวก และทางลบระดับต่ำ (ร้อยละ 37) กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวกและทางลบระดับปานกลาง (ร้อยละ 11) และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวกและทางลบระดับสูง (ร้อยละ 52)

2. ครูกลุ่มแฝงที่ 2 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้สูงสุด รองลงมาเป็นครูกลุ่มแฝงที่ 1 และครูกลุ่มแฝงที่ 3 ตามลำดับ

¹รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹Associate Professor., Faculty of Education, Naresuan University

3. ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูกลุ่มแฝงที่ 1 มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมและสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการใช้ผลการประเมินผลการเรียนรู้ต่ำกว่าครูกลุ่มแฝงที่ 2 และครูกลุ่มแฝงที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ครูกลุ่มแฝงที่ 1 มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และการประเมินต่ำกว่าครูกลุ่มแฝงที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) analyze the latent class of elementary school teachers affected by national educational tests; 2) assess the need for the development of assessment competency for learning and assessment competency for learning classified by the latent class of elementary school teachers affected by national education tests. The sample was 600 elementary school teachers in the lower northern region, selected by multi-stage sampling random. The Research tools were a questionnaires regarding the need to develop assessment competency for learning, a situation-based test to measure the assessment competency for learning, and the impact of national educational tests. The data was analyzed by percentage, latent class analysis, means, standard deviation and modified priority needs index and one-way analysis of variance. the finding for this research was as follows:

1. The elementary teacher latent class in the lower northern region which were affected by the national educational tests was divided into 3 class; the first; a class of teachers affected by low positive and negative national education tests (37%), the second; a class of teachers affected by moderate positive and negative national education tests (11%) and finally; a class of teachers affected by high positive and negative national education tests (52%).

2. The second latent class needed to develop assessment for learning at the highest level, and the first latent class and the third latent class respectively later.

3. The results of the teacher learning assessment competency assessment state that mean T-score, overall assessment competency for learning, and assessment competency for learning in the use of learning assessment results of the first latent class are statistically

significantly lower than those of the second and the third latent class at the .05 level. In addition, the mean T-score assessment competency for learning in the learning and assessment integration of the first latent class were statistically significantly lower than the third latent class at the .05 level. However, no difference was found in other areas.

Keyword: Needs assessment, Competency of assessment for learning, Washback

บทนำ

การทดสอบระดับชาติจัดเป็นการทดสอบที่มีผลกระทบสูง (High stake testing) การทดสอบลักษณะนี้ต้องการนำผลไปใช้ในการตัดสินใจที่สำคัญของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการทดสอบจะมีผลกระทบกับผู้สอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการทดสอบนั้น (Madaus, 1988) โดยเฉพาะในประเทศไทยมีการนำผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนมาใช้ในการตัดสินใจคุณภาพของสถานศึกษา หรือนำมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้เลื่อนวิทยฐานะครูหรือเลื่อนขั้นเงินเดือนครู หรือการนำผลการทดสอบเข้ามหาวิทยาลัยของผู้เรียนไปเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ไปในลักษณะของการติวข้อสอบ ไม่ใช่การจัดการเรียนรู้ที่ยึดมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเป็นสำคัญ จากผลการวิจัยของ วันดี สมมิตร (2552) และญานิกา ลุนราศรี (2557) พบว่า ผลการทดสอบระดับชาติทำให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เบี่ยงเบนไปจากลักษณะที่พึงประสงค์ ครูบางส่วนเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นเพียงให้ผู้เรียนมีคะแนนสูง โดยไม่ได้สอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้สอนมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการทดสอบของผู้เรียน

ปรากฏการณ์ที่การทดสอบมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของครูจนทำให้ครูปรับตัวเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ เรียกว่า ปรากฏการณ์วอชแบค (Washback effect) หรือผลกระทบจากการทดสอบ (Ahmad & Rao, 2012; Ghorbani & Neissari, 2015) ปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบสามารถเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ โดยปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบทางบวก (Positive washback effect) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูที่นำผลการทดสอบมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามเป้าหมายของหลักสูตร ส่วนปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบทางลบ (Negative washback effect) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูที่มุ่งเน้นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้คะแนนสูงหรือมุ่งแต่การสอนเพื่อสอบ (Teach to the test) (Pan, 2009) ซึ่งผู้เรียนอาจจะได้รับความรู้ที่ไม่เพียงพอไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ไปใช้ได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร ปาริฉัตร ปิติสุทธิ (2558) ได้ศึกษาปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบในประเทศไทยผ่านการวิจัยเรื่อง ผลการทดสอบระดับชาติที่มีต่อครูและนักเรียน: การวิเคราะห์ปรากฏการณ์วอชแบค พบว่า ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การประเมินเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นต่อการทดสอบที่มีความสำคัญสูง (การทดสอบระดับชาติ) ในด้านประโยชน์ของการทดสอบด้านมาตรฐานของข้อสอบ ด้านความยุติธรรมจากผลสอบและด้านการใช้ผลการทดสอบโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ครูรู้สึกมีอิสระในการจัดการเรียนการสอนภายใต้แรงกดดันจาก

ผู้เกี่ยวข้องเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนสะท้อนผลกระทบจากการทดสอบทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในขณะที่ทางลบอยู่ในระดับปานกลาง และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับผลการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรกลุ่มครูที่อยู่ในบริบทต่างกัน พบว่า ครูสังกัดเอกชนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน มีความคิดเห็นต่อการทดสอบที่มีความสำคัญสูง มีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนผลกระทบจากการทดสอบทางบวกและทางลบสูงกว่าครูสังกัด สพฐ. นอกจากนี้ครูในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะมีอิสระในการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนผลกระทบจากการทดสอบทางบวกสูงกว่าครูในโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ข้อมูลเชิงคุณภาพยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณว่า ครูที่เห็นความสำคัญของการทดสอบระดับชาติ การสอนโดยใช้แนวคิดการประเมินเป็นฐาน และความรู้สึกว่าตนมีอิสระในการจัดการเรียนการสอนเป็นครูที่มีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรู้นานกว่าเพื่อสอบ

จากผลการวิจัยข้างต้นมีข้อสรุปที่น่าสนใจว่า ถ้าครูเห็นความสำคัญของการทดสอบระดับชาติ การสอนโดยใช้แนวคิดการประเมินเป็นฐาน และความรู้สึกว่าตนมีอิสระในการจัดการเรียนการสอน ครูมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการตรวจสอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานเป็นแนวคิดหนึ่งของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for learning) ซึ่งมุ่งเน้นการนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินการเรียนรู้มาวินิจฉัยจุดแข็ง จุดอ่อนและนำมาออกแบบ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย โดยมีแนวคิดสำคัญสามประการ ได้แก่ ประการแรกในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนที่จะพัฒนาสื่อหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ประการที่สอง ให้ความสำคัญกับการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ และประการที่สาม ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง (Wilson, 2009) ซึ่งการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มี ยุทธวิธีสำคัญด้วยกัน 8 ยุทธวิธี (Brookhart, 2015; Chappuis, Stiggins, Chappuis & Arter, 2012 อ้างถึงในสร้อยญา จันทรชูลกุล, 2561) ได้แก่ (1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน (2) ให้ตัวอย่างงานที่ดีและไม่ดี (3) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (4) สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองและกำหนดเป้าหมาย (5) ออกแบบบทเรียนที่ตั้งอยู่บนเป้าหมายการเรียนรู้ที่สำคัญเพียงหนึ่งเดียว (6) บูรณาการการจัดการเรียนรู้และการประเมิน (7) สอนผู้เรียนให้มุ่งความสนใจในการปรับปรุงแก้ไข และ (8) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีการสะท้อนตนเองและแบ่งปันการเรียนรู้

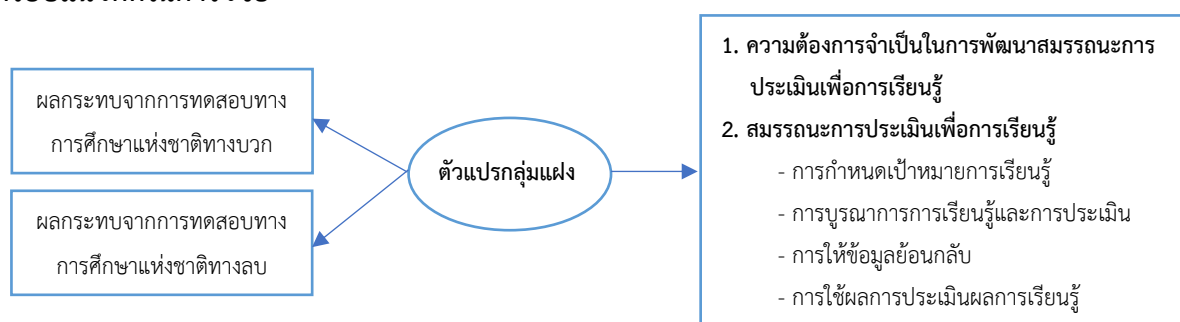
การส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งเป็นสมรรถนะทางวิชาการที่สำคัญของครูเป็นการปรับพฤติกรรมครูทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยไปพร้อมกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องออกแบบวิธีการส่งเสริมครูให้มีความเชี่ยวชาญที่สามารถทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และเกิดความมั่นใจที่จะออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวางแผนพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องมีสารสนเทศที่ลุ่มลึกเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ การวิเคราะห์กลุ่มแฝง (Latent class analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่จะช่วยจัดบุคคลเข้ากลุ่มแฝง ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ โดยมีเงื่อนไขในการจัดบุคคลเข้ากลุ่มแฝงจากลักษณะร่วมกันของแต่ละบุคคลที่เป็นลักษณะที่มีความเฉพาะเจาะจงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเริ่มจากการ

วิเคราะห์กลุ่มแฟงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ หลังจากนั้นจึงประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูจำแนกตามกลุ่มแฟงการใช้วิธีการทางสถิติการวิเคราะห์กลุ่มแฟงจะช่วยจำแนกกลุ่มครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติได้ชัดเจน สารสนเทศที่ได้ตามกลุ่มแฟงของครูจึงมีคุณค่ายิ่งที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครูได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูในแต่ละกลุ่ม โดยมีเป้าหมายในการยกระดับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นอันดับสุดท้าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์กลุ่มแฟงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฟงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
3. เพื่อประเมินสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฟงของครูระดับประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฟงของครูประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี และตาก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 600 คน ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลาย

ขั้นตอน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงวิธีการทางสถิติการวิเคราะห์กลุ่มแฟง ที่มีการประมาณค่าพารามิเตอร์ประมาณ 20-30 ตัว โดยจำเป็นต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างใหญ่พอสมควรกำหนดเป็น 20 เท่าของพารามิเตอร์ (Hair et al., 2010) ซึ่งจะใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบตรวจสอบรายการ สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด ระดับวิทยฐานะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ประสบการณ์การสอน ค่าเฉลี่ย O-NET

2. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบตอบสนองคู่ จำนวน 13 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาประเด็นความสอดคล้องเท่ากับ .80-1.00 และความชัดเจนเท่ากับ .80-1.00 ส่วนของสภาพจริงมีอำนาจจำแนกคำนวณจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .274-.898 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในซึ่งคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .954 ส่วนของสภาพที่คาดหวังมีอำนาจจำแนกคำนวณจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .499-.855 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในซึ่งคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .944

3. แบบทดสอบเชิงสถานการณ์เพื่อวัดสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์แบบเลือกตอบ ตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 จำนวน 15 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาประเด็นความสอดคล้องเท่ากับ .80-1.00 และชัดเจนเท่ากับ .80-1.00 มีความยากง่ายคำนวณจากสัดส่วนของคนตอบถูกเท่ากับ .433-.800 มีอำนาจจำแนกคำนวณจากผลต่างของสัดส่วนของคนตอบถูกในกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำเท่ากับ .288-.871 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในคำนวณจากสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบ KR 20 เท่ากับ .763 มีความตรงเชิงโครงสร้างคำนวณด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยโมเดลการวัดสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่ามีค่าไคสแควร์เท่ากับ 1.123 p value เท่ากับ .2892

4. แบบวัดผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เป็นผลกระทบทางบวก 8 ข้อ และทางลบ 8 ข้อมีความตรงเชิงเนื้อหาประเด็นความสอดคล้องเท่ากับ .80-1.00 และชัดเจนเท่ากับ .60-1.00 ส่วนผลกระทบทางบวกมีอำนาจจำแนกคำนวณจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .381-.911 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในซึ่งคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .907 ส่วนผลกระทบทางลบมีอำนาจจำแนกคำนวณจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .673-.793 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในซึ่งคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .915

การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด ระดับวิทยฐานะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ประสบการณ์การสอน และค่าเฉลี่ย O-NET รวมทุกวิชา จำแนกตามจังหวัด ด้วยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอด้วยคำร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์เพื่อจำแนกกลุ่มครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ทางบวก และทางลบโดยการวิเคราะห์กลุ่มแฝง (Latent class analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินการเรียนรู้จำแนกตามกลุ่มแฝง ของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนี PNI แบบปรับปรุง จำแนกตามจังหวัดและนำเสนอใน รูปตารางประกอบความเรียง และวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรด้วยการ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์แตกต่างรายคู่ด้วย Dunnett T3

ผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปพบว่า ครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.83 อายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.17 มีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.50 เมื่อพิจารณาถึงระดับวิทยฐานะ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับวิทยฐานะในระดับชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 32 มีเพียงร้อยละ 2.00 เท่านั้นที่มีวิทยฐานะ ระดับเชี่ยวชาญ วิชาที่สอนพบว่า ส่วนใหญ่สอนวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาคือ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 42.33 ประสบการณ์การสอนส่วนใหญ่ 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่า ๆ กับ ประสบการณ์สอนน้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.33 เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ย O-NET พบว่า ครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ย O-NET ต่ำกว่าระดับประเทศ คิดเป็น ร้อยละ 44.50 ผลการวิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงผลกระทบการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลกระทบการทดสอบทาง		พิษณุโลก (n=360)			กำแพงเพชร (n=240)			รวม (n=600)		
การศึกษาแห่งชาติ		n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.
ทางบวก	class 1	132	3.34	0.64	90.00	3.34	0.48	222	3.35	.58
	class 2	34	4.01	0.24	32.00	3.94	0.31	66	3.98	.28
	class 3	194	4.49	0.37	118.00	4.42	0.36	312	4.46	.37
ทางลบ	class 1	132	3.25	0.56	90.00	3.28	0.47	222	3.26	.52
	class 2	34	3.83	0.23	32.00	3.95	0.11	66	3.89	.19
	class 3	194	4.47	0.39	118.00	4.44	0.37	312	4.46	.38

Log likelihood=111.865 number of free parameters=10

AIC=243.730 BIC=287.700 Adj BIC = 255.952 entropy=0.998

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในภาคเหนือตอนล่างจำนวน 600 คน ที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่า โมเดลที่มี 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นโมเดลที่ประหยัดที่สุด ($AIC=243.730$ $BIC=287.700$) มีค่าความน่าจะเป็นที่จำแนกกลุ่มได้ถูกต้องชัดเจน (entropy) เท่ากับ 0.998 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และเมื่อพิจารณาค่าความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไขในการจำแนกกลุ่มครูเข้ากลุ่มแฝงผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่า

กลุ่มแฝงที่ 1 (class 1) ประกอบด้วยครูจำนวน 222 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.37 (ร้อยละ 37) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 1.00 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวก และทางลบระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ± 0.58 และ 3.26 ± 0.52 ตามลำดับ

กลุ่มแฝงที่ 2 (class 2) ประกอบด้วยครูจำนวน 66 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.11 (ร้อยละ 11) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 0.998 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวกและทางลบระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ± 0.28 และ 3.89 ± 0.19 ตามลำดับ

กลุ่มแฝงที่ 3 (class 3) ประกอบด้วยครูจำนวน 312 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.52 (ร้อยละ 52) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 1.00 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบวกและทางลบระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ± 0.37 และ 4.46 ± 0.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และดัชนี PNI ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มแฝงของครู ($n=600$)

ที่	สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้	class	สภาพที่คาดหวัง		สภาพจริง		Mean different	PNI
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	1 (222)	3.73	0.49	3.57	0.49	0.1577	0.0442
		2 (66)	3.86	0.71	3.69	0.50	0.1780	0.0483
		3 (312)	4.06	0.40	4.02	0.41	0.0457	0.0114
		รวม (600)	3.92	0.50	3.82	0.50	0.1017	0.0266
2	การบูรณาการการเรียนรู้และการประเมิน	1 (222)	3.83	0.52	3.63	0.57	0.2005	0.0552
		2 (66)	4.09	0.55	3.71	0.38	0.3788	0.1020
		3 (312)	4.28	0.44	4.15	0.47	0.1330	0.0321
		รวม (600)	4.09	0.53	3.91	0.56	0.1850	0.0473
3	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1 (222)	3.75	0.59	3.55	0.49	0.1982	0.0558
		2 (66)	4.12	0.52	3.58	0.43	0.5455	0.1525
		3 (312)	4.23	0.52	4.06	0.50	0.1635	0.0402
		รวม (600)	4.04	0.59	3.82	0.55	0.2183	0.0572

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	สมรรถนะการประเมิน เพื่อการเรียนรู้	class	สภาพที่คาดหวัง		สภาพจริง		Mean different	PNI
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4	การใช้ผลการประเมินผล การเรียนรู้	1 (222)	3.89	0.63	3.64	0.60	0.2568	0.0706
		2 (66)	4.32	0.62	3.68	0.62	0.6364	0.1728
		3 (312)	4.30	0.51	4.29	0.53	0.0032	0.0007
		รวม (600)	4.15	0.60	3.98	0.65	0.1633	0.0410
รวม		1 (222)	3.79	0.44	3.59	0.45	0.1954	0.0544
		2 (66)	4.06	0.54	3.67	0.41	0.3951	0.1077
		3 (312)	4.20	0.37	4.11	0.38	0.0922	0.0224
		รวม (600)	4.03	0.46	3.87	0.48	0.1637	0.0423

ตารางที่ 2 พบว่า ครูกลุ่มแฝงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบนกลาง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ทั้งภาพรวมและรายด้านสูงสุด รองลงมาเป็นครูกลุ่มแฝงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลต่ำ และครูกลุ่มแฝงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลสูง ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูจำแนกตามกลุ่มแฝงของครู

ที่	องค์ประกอบสมรรถนะการ ประเมินเพื่อการเรียนรู้	class	$\bar{X}$	SD.	F	Sig
			T-score	T-score		
1	การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	1 (222)	49.68	9.61	1.9029	0.1500
		2 (66)	52.26	6.70		
		3 (312)	49.75	10.79		
2	การบูรณาการการเรียนรู้และ การประเมิน	1 (222)	48.50	10.97	4.1036*	0.0170
		2 (66)	50.35	8.38		
		3 (312)	50.99	9.48		
3	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1 (222)	49.03	10.51	2.4749	0.0850
		2 (66)	52.00	8.36		
		3 (312)	50.26	9.90		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบสมรรถนะการ ประเมินเพื่อการเรียนรู้	class	$\bar{X}$ T-score	SD. T-score	F	Sig
4	การใช้ผลการประเมินผลการ เรียนรู้	1 (222)	47.73	9.31	9.3536*	0.0001
		2 (66)	51.59	7.04		
		3 (312)	51.28	10.71		
รวม		1 (222)	48.13	11.03	7.1170*	0.0009
		2 (66)	52.50	5.98		
		3 (312)	50.80	9.70		

*p<.05 หมายถึง นำเสนอด้วย T-SCORE เนื่องจากคะแนนเต็มแต่ละองค์ประกอบย่อยไม่เท่ากัน

ตารางที่ 3 พบว่า ครูกลุ่มแฟงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลต่า มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 48.13 ± 11.03 ครูกลุ่มแฟงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลปานกลาง มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 52.50 ± 5.98 และ ครูกลุ่มแฟงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลสูง มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 50.80 ± 9.70 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ ซึ่งจะทำให้การทดสอบรายคู่ต่อไป และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และการประเมิน และด้านการใช้ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ที่พบความแตกต่าง ซึ่งจะทำให้การทดสอบรายคู่ต่อไปด้วย Dunnett T3

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูจำแนกตามกลุ่มแฟงของครูรายคู่

ที่	องค์ประกอบสมรรถนะการ ประเมินเพื่อการเรียนรู้	class	$\bar{X}$ T-score	S.D. T-score	Class		
					1 (222)	2 (66)	3 (312)
2	การบูรณาการการเรียนรู้และ การประเมิน	1 (222)	48.50	10.97	2.49*		
		2 (66)	50.35	8.38			
		3 (312)	50.99	9.48			
4	การใช้ผลการประเมินผลการ เรียนรู้	1 (222)	47.73	9.31	3.86*		
		2 (66)	51.59	7.04			
		3 (312)	51.28	10.71			
รวม		1 (222)	48.13	11.03	4.37*		
		2 (66)	52.50	5.98			
		3 (312)	50.80	9.70			

*p<.05

ตารางที่ 4 พบว่า ครูกลุ่มแฝงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตต่ำ มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมและสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการใช้ผลการประเมินผลการเรียนรู้ต่ำกว่าครูกลุ่มแฝงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตปานกลาง และกลุ่มแฝงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ครูกลุ่มแฝงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตต่ำ มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และการประเมินต่ำกว่าครูกลุ่มแฝงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงครูระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในภาคเหนือตอนล่างจำนวน 600 คน ที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่า โมเดลที่มี 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นโมเดลที่ประหยัดที่สุด ($AIC=243.730$ $BIC=287.700$) มีค่าความน่าจะเป็นที่จำแนกกลุ่มได้ถูกต้องชัดเจน (entropy) เท่ากับ 0.998 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และเมื่อพิจารณาค่าความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไขในการจำแนกกลุ่มครูเข้ากลุ่มแฝงผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่า

กลุ่มแฝงที่ 1 (class 1) ประกอบด้วยครูจำนวน 222 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.37 (ร้อยละ 37) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 1.00 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลตระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ± 0.58 และ 3.26 ± 0.52 ตามลำดับ

กลุ่มแฝงที่ 2 (class 2) ประกอบด้วยครูจำนวน 66 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.11 (ร้อยละ 11) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 0.998 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลตระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ± 0.28 และ 3.89 ± 0.19 ตามลำดับ

กลุ่มแฝงที่ 3 (class 3) ประกอบด้วยครูจำนวน 312 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.52 (ร้อยละ 52) ของจำนวนครูทั้งหมด 600 คน มีความน่าจะเป็นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 1.00 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลตระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ± 0.37 และ 4.46 ± 0.38 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ครูกลุ่มแฝงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลตปานกลาง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ทั้งภาพรวมและรายด้านสูงสุด รองลงมาเป็นครูกลุ่มแฝงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและ

ทางลบต่ำ และครูกลุ่มแฟงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบสูง ตามลำดับ

3. ผลการประเมินสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครู สรุปได้ว่า ครูกลุ่มแฟงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบต่ำ มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 48.13 ± 11.03 ครูกลุ่มแฟงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 52.50 ± 5.98 และ ครูกลุ่มแฟงที่ 3 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบสูง มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้เท่ากับ 50.80 ± 9.70 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มแฟงที่ 1 มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวม และสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการใช้ผลการประเมินผลการเรียนรู้ต่ำกว่าครูกลุ่มแฟงที่ 2 และครูกลุ่มแฟงที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ครูกลุ่มแฟงที่ 1 มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และการประเมินต่ำกว่าครูกลุ่มแฟงที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มแฟงครูระดับประถมศึกษาในภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแฟงที่ 3 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลบระดับสูงมีจำนวนครูมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาเป็นกลุ่มแฟงที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลบระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 37 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลบระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 11 ซึ่งกลุ่มครูแต่ละกลุ่มต่างได้รับผลกระทบทั้งทางบกและทางลบไปพร้อมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริฉัตร ปิติสุทธิ (2558) ที่พบว่า กลุ่มครูเอกชนครูมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนวอชแบบคหรือผลกระทบจากการทดสอบทางบกสูง และขณะเดียวกันก็มีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนวอชแบบคหรือผลกระทบจากการทดสอบทางลบสูงเช่นเดียวกัน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครูจะได้รับผลกระทบจากการทดสอบที่มีความสำคัญสูง (High stage test) ซึ่งในทางทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์เชื่อว่าผลกระทบจากการทดสอบเกิดขึ้นได้ทั้งทางบกและทางลบ (Glover, 2014; Yu & Jie, 2013; Munoz & Alvarez, 2010) และนอกจากนี้ Kennedy & Lui (2013) ยังพบว่าผลกระทบจากการทดสอบอาจจะเป็นทางบกหรือทางลบ หรืออาจไม่เกิดก็ได้หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองว่าการสอบไม่ได้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน และจากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มแฟงที่ 3 เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งทางบกและทางลบระดับสูงมีจำนวนครูมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52 สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร ปิติสุทธิ (2558) เช่นกันที่พบว่าครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนสะท้อนผลกระทบจากการทดสอบทางบกอยู่ในระดับค่อนข้างมากเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นให้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติทางการศึกษาแห่งชาติ

ดังกล่าว กว่าจะสองทศวรรษที่วงการการศึกษาของประเทศไทยขับเคลื่อนการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันก็พบว่าครูกลุ่มเดียวกันนั้นอาจจะได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางลบสูงเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการตรวจสอบผลกระทบของการสอบพบว่านโยบายที่สร้างแรงกดดันต่อครูในการสอบที่มีความสำคัญสูงทำให้ครูเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับ พฤติกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสอบมากยิ่งขึ้น ครูจึงมีการสอนเพื่อสอบ (Teach to the test) โดยการเพิ่มความสม่ำเสมอและความเอาใจจริงเอาใจในการฝึกนักเรียนทำข้อสอบ เกิดการบิดเบือนการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน สอนไม่ครอบคลุมหลักสูตร นักเรียนไม่ได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบจากการทดสอบทางลบทั้งสิ้น ความขัดแย้งในเชิงแนวคิดการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติจึงเกิดขึ้นในหน่วยปฏิบัติ ทั้งที่หน่วยงานต้นสังกัดก็ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย (Au, 2011; Madaus, 1988; Polesel, Rice & Dulfer, 2014)

2. กลุ่มแฝงที่ 2 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบนานกลาง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้สูงสุด ในขณะที่มีค่าเฉลี่ย T-score สูงกว่าทั้งสองกลุ่ม ครูกลุ่มนี้มีเพียงร้อยละ 11 จากจำนวนครู 600 คน ซึ่งหากครูมีความรู้ในหลักการประเมินครูเหล่านี้ก็จะขัดขวางการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบทางลบทั้งที่เกิดกับการจัดการเรียนการสอนของครูและผลกระทบทางลบที่จะเกิดกับผู้เรียน ครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการลดผลกระทบทางลบที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน (Chiekam, 2014) ส่วนกลุ่มแฝงที่ 1 ครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทางบกและทางลบต่ำจะมีความต้องการจำเป็นรองลงมาจากกลุ่มแฝงที่ 2 ในขณะที่ครูกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ย T-score สมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้จากการทดสอบในภาพรวมและบางด้านที่ต่ำกว่ากลุ่มแฝงทั้งสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูกลุ่มนี้มีจำนวนมากพอสมควรคิดเป็นร้อยละ 37 ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ดีที่ครูกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบทางลบต่ำหากแต่ก็มีผลกระทบทางลบต่ำเช่นกัน ครูกลุ่มนี้อาจจะเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการสอบไม่ได้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน (Kennedy & Lui, 2013) จึงพบว่า ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัดควรนำสารสนเทศเกี่ยวกับปรากฏการณ์ผลกระทบจากการทดสอบระดับชาติ ไปผลักดันให้มีการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาครูที่มุ่งเน้นให้เกิดผลกระทบทางบวก รวมทั้งการกำหนดนโยบายการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นสำหรับครูกลุ่มต่าง ๆ ที่ต่างก็มีความต้องการที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูที่ได้รับผลจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพค้นหาปัจจัยที่ทำให้ครูได้รับผลกระทบจากการทดสอบทั้งทางบวกและทางลบสูง หรือต่ำ
3. ควรมีการวิจัยเชิงออกแบบกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูที่ได้รับผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงการออกแบบที่อิงความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในประเด็นความแตกต่างของความต้องการของครูในแต่ละกลุ่มไปวางแผนการพัฒนาครูให้ตรงกับความต้องการจำเป็น กล่าวคือ

กลุ่มแฟงที่ 1 เป็นกลุ่มครูที่มีสมรรถนะทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มอื่นแต่มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะการประเมินเพื่อการเรียนรู้รองลงมาจากกลุ่มแฟงที่ 2 ดังนั้นสำหรับครูกลุ่มนี้ควรส่งเสริมให้มีสมรรถนะทางการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลจากการทดสอบทางบวกมากขึ้นตามไปด้วย

กลุ่มแฟงที่ 2 เป็นกลุ่มครูที่มีสมรรถนะทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งแม้ว่ามีเพียงร้อยละ 11 จากจำนวน 600 คน แต่ควรตระหนักถึงความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูที่มีระดับสูงสุด ดังนั้นควรหากระบวนการส่งเสริมให้ทันทั่วถึงเพื่อให้ครูเหล่านี้มีพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เป็นไปทางบวกมากยิ่งขึ้น และลดผลกระทบทางลบลงไปด้วย

กลุ่มแฟงที่ 3 เป็นกลุ่มครูที่มีสมรรถนะทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้สูงไม่แตกต่างจากกลุ่มแฟงที่ 2 หากแต่มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ครูกลุ่มนี้มีสูงถึงร้อยละ 52 ควรเป็นประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนาครูให้มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนทางลบให้น้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ญาณิกา ลุนราศรี. (2557). ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *OJED*, 9(4), 226-240.
- ปาริฉัตร ปิติสุทธิ. (2558). ผลการสอบระดับชาติที่มีต่อครูและนักเรียน: การวิเคราะห์ปรากฏการณ์วอชแบค. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันดี สมมิตร. (2552). ผลกระทบของการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูในเขตกรุงเทพมหานคร: การวิจัยแบบผสม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยญา จันทร์ชูสกุล. (2561). “แนวคิด หลักการ และยุทธวิธีในการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ Concepts, Principles and Strategies of Assessment for Learning”. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(1), 14-28.
- Ahmad, S., & Rao, C. (2012). Examination Washback Effect: Syllabus, Teaching Methodology and the Learners' Communicative Competence. *Journal of Education and Practice*, 3(15), 173-183.
- Au, W. (2011). Teaching under the new Taylorism: High stakes testing and the standardization of the 21st century curriculum. *Journal of Curriculum Studies*, 43(1), 25-45.
- Chiekem, E. (2014). Teachers perception of washback effect of high-stakes tests on post university tertiary matriculation examination in Delta State University, Abraka, Delta State. *Journal of Education and Policy Review*, 6(1), 18-25.
- Ghorbani, M. R., & Neissari, M. (2015). Washback Effect of the Iranian Concours on Senior High School Students' EFL Learning Activities. *Iranian Journal of Language Testing*, 5(1), 1-28.
- Glover, P. (2014). Do language examinations influence how teachers teach. *International Online Journal of Education and Teaching*, 1(3), 197-214.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*(7 ed.). NJ: Pearson Prentice Hall.
- Kennedy, S., & Lui, R. (2013). Washback of a high-stakes English test in China: Student and teacher perceptions. *Concordia Working Papers in Applied Linguistics*, 4, 22-29.
- Madaus, G. F. (1988). The distortion of teaching and testing: High stakes testing and instruction. *Peabody Journal of Education*, 65(3), 29-46.

- Pan, Y. C. (2009). A review of washback and its pedagogical implications. *VNU Journal of Science, Foreign Languages*, 25, 257-263.
- Muñoz, A. P., & Álvarez, M. E. (2010). Washback of an oral assessment system in the EFL classroom. *Language testing*, 27(1), 33-49.
- Polesel, J., Rice, S., & Dulfer, N. (2014). The impact of high-stakes testing on curriculum and pedagogy: a teacher perspective from Australia. *Journal of Education Policy*, 29(5), 640-657.
- Wilson, A. T. (2009). *Assessment-based instruction applied to a course and lab in digital signal processing*. In ASEE Southeast Section Conference, USA.
- Yu, W., & Jie, B. (2013). *Washback Effect on Second Language Acquisition Test: A Case Study of College English Entrance Exam*. In The International Academic Workshop on Social Science (IAW-SC 2013), AMS.

**ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน
และปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**Impact of Ordinary National Educational Testing and Factors Affecting in Using Test
Results to Improve the Quality of Basic Education Under the Primary Education Service
Area Office in the Region Northeast.**

ตรีคม พรหมมาบุญ¹ สิริลักษณ์ บุ่งทอง²
ประสงค์ ต่อโชติ³ บุญทวี อิมบุญตา⁴ ประชิต อินทะกนก⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน และ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหรือผู้แทน 47 คน ผู้แทนโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน 4 รายวิชา 1,286 คน นักเรียน 518 คน และผู้ปกครองนักเรียน 545 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) ผู้เรียนมีผลกระทบ เชิงบวกอยู่ในระดับมาก เช่น นักเรียนที่มีความตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนและมีระเบียบวินัย มากยิ่งขึ้น มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ทบทวนเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอและฝึกทำตัวอย่าง ข้อสอบ O-NET มีผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย การเสียค่าใช้จ่ายกับการเรียนกวดวิชา และ รู้สึกไม่สบายใจ 2) ผู้ปกครองมีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมาก เช่น ผู้ปกครองเห็น ว่าการสอบ O-NET เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานในการตรวจสอบความรู้รอบยอด เป็นสิ่งที่ดีในการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครองทุกคนมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียน มีการดูแล ติดตามและ ควบคุมพฤติกรรม การเรียนของบุตรหลานมากขึ้น มีผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

²อาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³นักวิชาการอิสระ

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

⁵ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เช่น เพิ่มค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรเพื่อเตรียมตัวสอบ และค่าอินเทอร์เน็ต 3) ผู้บริหารโรงเรียนมีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมาก เช่น การกำหนดให้การยกระดับ/พัฒนาผลการสอบ O-NET เป็นนโยบายของโรงเรียน บริหารจัดการบุคลากรและครูที่เหมาะสม ความพร้อมด้านงบประมาณ การจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำกับติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินการ การสื่อสารเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานแก่ครูและผู้ปกครอง มีผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ เกิดความเครียดเนื่องจากการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน การใช้งบประมาณในการจ้างวิทยากรมาติวแนวข้อสอบ O-NET ในด้านครูผู้สอนมีผลกระทบเชิงบวกในระดับมาก เช่น ครูพัฒนาการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น รูปแบบการสอนที่หลากหลายโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เตรียมวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับตัวชี้วัดของ O-NET มากขึ้น มีผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับมาก เช่น เกิดความเครียด เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายให้ผลสอบ O-NET ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ลดความสำคัญของการสอนตามหลักสูตร เร่งรัดในการสอนตามเนื้อหาในหลักสูตร ลดความสำคัญของการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และ 4) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก เช่น การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผูกอบรมพัฒนาครูผู้สอน กำกับ ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษา ผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ เกิดความเครียดในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายการทดสอบระดับชาติ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.486 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน เท่ากับ 0.180 ปัจจัยด้านผู้เรียน เท่ากับ 0.154 และปัจจัยด้านนโยบายเท่ากับ 0.124 ตามลำดับ และ 2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานมากที่สุดคือปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.546 ปัจจัยด้านครูผู้สอน เท่ากับ 0.195 ปัจจัยด้านผู้เรียน เท่ากับ 0.186 และปัจจัยด้านนโยบาย เท่ากับ 0.157 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.932 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 86.90 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาสร้างสมการการนำผลการทดสอบไปใช้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้

$$Y = 0.211 + 0.124^{**} \text{ administrator} + 0.486^{**} \text{ teacher} + 0.180^{**} \text{ learner} + 0.154^{**} \text{ policy}$$

$$Z = 0.157^{**} \text{ administrator} + 0.546^{**} \text{ teacher} + 0.195^{**} \text{ learner} + 0.186^{**} \text{ policy}$$

คำสำคัญ: ผลกระทบ ปัจจัยที่มีผล การนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the impact of using the results of the Ordinary National Educational Testing (O-NET), to study the factors affecting for using the results of the O-NET to improve the quality of basic education. Under the Primary Education Service Area Office in the region northeast. This research was research and development. Using a mixed methodology consisting of quantitative research using survey research, and qualitative research from multi-case studies 10 schools with higher results of the O-NET than the national average under the Primary Education Service Area Office in the region northeast. There were four phases of research methodology: Phase 1 survey and analyze current conditions on impacts using the results of O-NET and factors affecting by using survey research. The samples from multi-stage randomization, including: 47 directors of the Primary Education Service Area Office or representative, 1,286 school representatives, including: school administrators and teachers in 4 subjects, 518 learners and 545 parents. Research tools were online questionnaire. Analyzed data by using statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression statistic. The findings appear as follows;

1. The impact of O-NET found that; 1) The impact on Learners had a positive impact at a high level, such as students who were willing to learn. Be more responsible for your studies and had more discipline. There was preparation for studying various subjects. Regularly reviewing the content and practicing for the sample O-NET exams, and had a low level of negative impact, namely physical health effects. Paying for tutoring and feeling uncomfortable.
- 2) Parents had a high level of positive impact. For example, parents saw that the O-NET exam was beneficial for their children to check their overall knowledge. It was a good thing to check the quality of education so that all parents have confidence in the schools their children study, had more supervision, monitor and control their children's learning behaviors. There were mild to moderate negative impacts, such as increased costs to encourage children to prepare for exams, and internet fees.
- 3) School administrators had a positive impact at a high level, for example, upgrading/developing O-NET exam results were the school policy. Manage appropriate personnel and teachers, availability of budget, management and materials to facilitate teaching and learning activities. Supervision, follow-up, and audit results communicating goals and operating guidelines to teachers and parents. There was a moderate to high negative impact, stress due to the use of O-NET exam results to evaluate performance. The used of budget to tutor O-NET exams in the field of teachers had a high positive impact, for example, teachers developed their own teaching more. Diverse teaching styles that were

student-centered, emphasis on analytical thinking skills. Prepare a variety of measurement and evaluation methods more in line with the O-NET indicators. There was a high level of negative impact, such as stress because the goal setting results in the O-NET exam of learners at a higher level than last year, reduce the importance of curriculum teaching. Accelerate teaching according to the content of the course reduce the importance of moral and ethical training, and 4) the administrators of the education area offices had a moderate to high level of positive impact, for example, the preparation of policies, development plans, and educational standards of the educational area in accordance with the Ministry's policies. Establishment of educational quality assurance system, study, analyze, research, promote, support and develop basic education curricula. Training for teacher development, supervising, monitoring and evaluating educational institutions. The negative effects were moderate to high level, including stress on managing to achieve national testing goals.

2. Factors affecting the use of test results to improve the quality of basic education Under the PESAO in the region northeast found that; was found that 1) the regression coefficient of the predictor variable in raw score was the most the school administrators factor was 0.486, followed by the teacher factor was 0.180, the learner factor was 0.154, and the policy factor was 0.124, respectively, and 2) the regression coefficient of the predictor variable in the standard score form was the highest. The school administrator factor was 0.546, the teacher factor was 0.195, the student factor was 0.186, and the policy factor was 0.157, respectively. The correlation coefficient was multiple equal to 0.932 with a forecasting power of 86.90%, which is statistically significant at the .01 level. From the analysis results can be used to create equations for using the test results in the form of raw scores and standard scores, as follows:

$$Y = 0.211 + 0.124^{**} \text{ administrator} + 0.486^{**} \text{ teacher} + 0.180^{**} \text{ learner} + 0.154^{**} \text{ policy}$$

$$Z = 0.157^{**} \text{ administrator} + 0.546^{**} \text{ teacher} + 0.195^{**} \text{ learner} + 0.186^{**} \text{ policy}$$

Key word: Impacts, Factors affecting, Using of national test results, Quality of education, Ordinary National Educational Testing

บทนำ

จากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติของทั้ง 3 ระดับชั้นจากอดีตที่มีการทดสอบครั้งแรก ปีการศึกษา 2548 จนปีการศึกษา 2562 เป็นเวลากว่า 14 ปี พบว่าผลการทดสอบทั่วประเทศยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 50% เกือบทุกวิชา ปีการศึกษา 2562 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระ 37.99% ส่วนสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระเพียง 36.18% คะแนนเฉลี่ยร้อยละรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทดสอบทั้ง 4 วิชา ปีการศึกษา 2562 ลดลงเมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2561 (คะแนนเฉลี่ยลดลง 4.69%) มีดังนี้คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 6.66 4.61 4.53 และ 4.05% ตามลำดับ (วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ, 2563) สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาของนักเรียนไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (สมพงษ์ จิตระดับ, 2560) โดยเฉพาะผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องใช้ผลการสอบ O-NET ในการประเมินคุณภาพการศึกษา และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาไม่ผ่านการรับรองการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดังผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดจำนวน 7,985 ได้รับการรับรอง 5,690 แห่ง และไม่ได้รับการรับรองถึง 2,295 แห่ง ซึ่งเหตุผลที่ไม่ผ่านการรับรองคือไม่ผ่านตัวบ่งชี้พื้นฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) มีงานวิจัยที่มีข้อค้นพบว่าสาเหตุของผลการสอบ O-NET ต่ำ อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เด็กไม่ตั้งใจสอบเพราะไม่เห็นความสำคัญของการสอบ บางคนไม่ได้นำคะแนนจากการสอบไปใช้ประกอบในการศึกษาต่อ เป็นต้น (ภาณุไชยวงศ์, 2561) สอดคล้องกับ ธัญญา เรืองแก้ว (2550) ตั้งข้อสังเกตว่าการที่ผลสัมฤทธิ์ไม่สูงขึ้นนั้นอาจเป็นเพราะข้อสอบที่ใช้ทดสอบ O-NET ประเมินผลไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่นเดียวกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2557) ที่ได้วิเคราะห์สาเหตุคะแนน O-NET ต่ำ มาจากหลายสาเหตุ เช่น คุณภาพการสอนของครู ข้อสอบสวนทางกับหลักสูตร สอดคล้องกับ เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้คะแนน O-NET ต่ำ คือ ด้านเด็กนักเรียน เช่น ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ไม่ตั้งใจสอบ พื้นฐานความรู้ต่างกัน สภาพแวดล้อมของครอบครัวของนักเรียนต่างกัน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน ด้านครูผู้สอน เช่น พฤติกรรมการสอนของครู ภาระงานของครูมีมาก คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามวิชาที่สอน ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการเข้าถึงข้อมูลของครูยังมีน้อย ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เช่น นโยบายของโรงเรียนส่วนใหญ่จะดำเนินตามนโยบายของกระทรวงที่มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค นักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึง ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคล เพื่อที่จะให้มีผลการสอบ O-NET ที่สูงขึ้นอย่างเดียว สอดคล้องกับ วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ (2563) ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. ได้วิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลทำให้คะแนนทดสอบ O-NET ลดลงว่า นักเรียนบางกลุ่มยังไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบ O-NET โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้น ป.6 และ ม.3 ที่มีกลุ่มนักเรียนที่ไม่ต้องนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการศึกษาต่อเนื่องจากเรียนต่อที่สถานศึกษาเดิม ข้อสอบมีความซับซ้อนทำหลายขั้นตอนกว่าจะได้คำตอบ ข้อสอบที่ใช้ในแต่ละปีการศึกษามีค่าความยากง่ายและค่าความเที่ยงไม่เท่าเทียมกัน นักเรียนที่เข้าสอบคนละกลุ่มกัน ดังนั้นคะแนนที่ได้จากการทดสอบในแต่ละปีการศึกษา จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้

โดยตรงตามหลักการทดสอบตามทฤษฎีทดสอบแบบดั้งเดิม ทั้งนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการติวข้อสอบก่อนเข้าสอบ O-NET ทำให้นักเรียนเกิดความเครียดและเบื่อหน่ายการทดสอบ นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบว่าผลการทดสอบ O-NET ทำให้เกิดผลกระทบตามมาดังเช่นงานวิจัย ภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขต สพม. 39 พบว่า ผลกระทบทางลบระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูเตรียมรูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำข้อสอบ O-NET ได้ดีขึ้น พัฒนาการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น และครูเตรียมวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบทางลบระดับมากที่สุดได้แก่ ครูสอนพิเศษเพิ่มเติม ครูเตรียมแนวข้อสอบ และมีการแบ่งหน้าที่ครูให้สอนพิเศษ ผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ผลกระทบทางลบ ได้แก่ นักเรียนตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้นเพราะต้องการนำคะแนนสอบ O-NET ไปเป็นองค์ประกอบในการเรียนต่อ ตั้งใจเรียนเพราะต้องนำคะแนนมาเป็นองค์ประกอบในการจบการศึกษา และทำให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น ส่วนผลกระทบทางลบ ได้แก่ นักเรียนเครียดเพราะถูกบังคับให้เข้าเรียนพิเศษในโรงเรียน สนใจเรียนกวดวิชาเพื่อสรุปแนวข้อสอบ O-NET มากกว่าการเรียนตามหลักสูตรในห้องเรียน นักเรียนเครียดจากการเตรียมตัวสอบและมีความวิตกกังวลต่อการสอบสูง (ญาณิภา ลุนราศรี, 2557) ผลกระทบต่อผู้ปกครองมีการดูแล ติดตามและควบคุมพฤติกรรมนักเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้บุตรหลานเตรียมตัวสอบ O-NET จัดหาและจัดซื้อหนังสือหรือคู่มือเพื่อเตรียมตัวสอบ O-NET และผลกระทบทางลบ ได้แก่ การเรียนกวดวิชาของบุตรหลานทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และจำเป็นต้องทำงานพิเศษหาเงินมากยิ่งขึ้น (ภาคิณ ไชยวงศ์, 2561)

จากสถานการณ์ของผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนที่ยังไม่ได้ตามเกณฑ์ที่คาดหวัง รวมทั้งผลกระทบของการทดสอบ O-NET ดังกล่าว หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามศึกษาการนำผลการทดสอบไปใช้ เสนอวิธีการ กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาทิเช่นการสังเคราะห์กลยุทธ์ในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้โดยอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2556) ได้เสนอว่าควรประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาครู และกลยุทธ์ด้านการพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ ปนัดดา หัสปราบ (2557) ได้สังเคราะห์แนวทางปฏิบัติการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน 3 ด้านเช่นเดียวกัน และพบว่าปัจจัยด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ ส่วนประสงค์ ต่อโชติ พัทรี จันทรเพ็ง และ ภัทราวดี มากมี (2555) พบว่าปัจจัยด้านบุคลากรในสถานศึกษาส่งผลทางตรงต่อการนำผลการประเมินไปใช้ในระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร และความรู้ความสามารถของผู้บริหาร สอดคล้องกับ พินดา วราสุนันท์ อังศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทรชูสกุล (2558) พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนโยบายของประเทศ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านผู้สอนตามลำดับ โดยชุดของตัวแปรอิสระสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ร้อยละ 56.40 ส่วนทัศนคติรินทร์ สว่างบุญ สร้อยญา

จันทร์ชูสกุล พินดา วราสุนันท์ (2560) พบว่าตัวแปรด้านบุคลากรภายในองค์กร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ รองลงมาคือ ตัวแปรด้านการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ในลักษณะของการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน และจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการทดสอบไปใช้ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารและครูผู้สอน รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดีในการนำผลการทดสอบไปใช้

จากความเป็นมา ปัญหาและสาเหตุผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติและการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการทดสอบ O-NET และปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำผลการทดสอบไปใช้ การนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยตรง ซึ่งเป็นระดับการเรียนรู้ที่สำคัญที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้พื้นฐานในวิชาต่าง ๆ ไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติต่อผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในระดับครูผู้สอน และระดับผู้บริหารโรงเรียนไปใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานของประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา คือ มุ่งศึกษาประเด็น 1) ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตประชากร คือ 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย 2) ผู้แทนของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ครูผู้สอนที่สอนใน 4 รายวิชาที่ใช้ทดสอบระดับชาติ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา

ขอบเขตตัวแปร

1. ตัวแปรคุณลักษณะผลกระทบ คือ ผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน

2. ตัวแปรพยากรณ์ คือ 1) ปัจจัยด้านนโยบาย 2) ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 4) ปัจจัยด้านผู้เรียน

3. ตัวแปรเกณฑ์ คือ การนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตระยะเวลา คือ ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน 2564 – เดือนมกราคม 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) **กลุ่มประชากร** คือ 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย 2) ผู้แทนของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ครูผู้สอนรายวิชาที่ใช้ทดสอบระดับชาติ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร

ประเภทกลุ่มประชากร	จำนวนประชากร
ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	61
โรงเรียน	12,249
ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา	12,227
ครูผู้สอนในโรงเรียนในระดับประถมศึกษา	149,662
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2563	196,655
ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	196,655

ตัวอย่าง การกำหนดขนาดของตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้ตารางคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่ถูกต้อง จากโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ดังนี้ 1) สุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จังหวัดในเขตศึกษาธิการภาค 2) สุ่มอย่างง่ายจังหวัดในแต่ละเขต 3) สุ่มอย่างง่ายเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดละ 2 เขต 4) สุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5) เลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่สุ่มได้ โดยผู้ให้ข้อมูลมี 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 61 คน เลือกแบบเจาะจง มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 67.21

2. กลุ่มที่ 2 ผู้แทนโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนขั้นต่ำ 305 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับ จำนวน 322 คน และครูผู้สอนอย่างน้อย 1 ใน 4 วิชา จำนวนขั้นต่ำ 4,305 คน ตอบแบบสอบถามกลับ จำนวน 964 คน รวม 1,286 คน

3. กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ซึ่งกำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนขั้นต่ำ 400 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ดังนี้ 1) สุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จังหวัดในแต่ละเขตศึกษาธิการภาค 2) สุ่มอย่างง่ายเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัด จังหวัดละ 2 เขต 3) สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4) เลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่สุ่มได้ และโรงเรียนแจ้งนักเรียนสมัครใจตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบกลับ 518 คน

4. กลุ่มที่ 4 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ซึ่งกำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนขั้นต่ำ 400 คน ที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับ จำนวน 545 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด จำแนกตามตัวอย่าง และขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เลขที่โครงการ HE-641002 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2564 แล้วจัดทำในรูปแบบออนไลน์ใน Google Form

การสร้างแบบสอบถามออนไลน์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนด (ร่าง) โครงสร้าง และข้อคำถามของแบบสอบถามตามนิยามศัพท์ เพื่อการเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมในแต่ละกลุ่ม

2. จัดการสนทนากับปลายกลุ่มย่อยของทีมวิจัย เพื่อนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบ (ร่าง) เครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อนำไปสร้างในรูปแบบออนไลน์

3. นำ (ร่าง) เครื่องมือแบบสอบถาม นำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการทดสอบระดับชาติในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และ 3) นักวิจัยที่มีประสบการณ์ด้านวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการทดสอบระดับชาติ โครงสร้างแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ ชนิดเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปจัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยจัดทำในโปรแกรม Google Form เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามแบบออนไลน์และสร้างลิงค์ควอาร์โค้ดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม 2564

การกำหนดคะแนนและการแปลผลคะแนน

1. ระดับผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

มีดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อประเด้นี้มากที่สุด
4	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อประเด้นี้มาก
3	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อประเด้นี้ปานกลาง
2	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อประเด้นีน้อย
1	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อประเด้นีน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนระดับผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.21 - 5.00	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบมากที่สุด
3.41 - 4.20	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบมาก
2.61 - 3.40	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบปานกลาง
1.81 - 2.60	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบน้อย
1.00 - 1.80	ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีผลกระทบน้อยที่สุด

2. ระดับการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกณฑ์การให้คะแนนการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในประเด้นี้มากที่สุด
4	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในประเด้นี้มาก
3	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในประเด้นี้ปานกลาง

2 นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในประเด็นนี้น้อย
1 นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในประเด็นนี้น้อยที่สุด
การแปลผลคะแนนระดับการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.21 - 5.00	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้มากที่สุด
3.41 - 4.20	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้มาก
2.61 - 3.40	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ปานกลาง
1.81 - 2.60	นำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้น้อย
1.00 - 1.80	การนำผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้น้อยที่สุด

การตรวจคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสอบถามผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.97 และ 0.94 ตามลำดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.66 -1.00
2. แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98 0.95 และ 0.97 ตามลำดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.66 -1.00
3. แบบสอบถามนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค 0.93 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.66 -1.00
4. แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.90 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.66 -1.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ประกอบด้วยตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนโยบาย 2) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 4) ปัจจัยด้านผู้เรียนกับตัวแปรเกณฑ์ คือ ระดับการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

1.1 ผลกระทบต่อผู้เรียน มีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมากส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้นเพราะต้องการนำคะแนนจากการสอบ O-NET ไปใช้ศึกษาต่อ มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นเรียนอย่างเต็มที่เพื่อนำความรู้ไปสอบ O-NET ตั้งใจเรียนมาก

ยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้สนใจค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น มีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการตั้งใจทบทวนเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอและฝึกทำตัวอย่างข้อสอบ O-NET รวมทั้งการตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้นเพื่อสอบ O-NET ให้ได้คะแนนสูง เพราะเป็นความคาดหวังของผู้ปกครอง ผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจาก นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน และความสำคัญของการทดสอบ O-NET ที่ต้องนำผลการทดสอบไปใช้ในการศึกษาต่อและสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง ทำให้มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ตั้งใจเรียนในชั้นเรียน มีการทบทวนเนื้อหาและฝึกทำตัวอย่างข้อสอบอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) ที่พบว่าผลกระทบด้านบวกของการทดสอบโอเน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่านักเรียนมีความต้องการนำคะแนนจากการสอบ O-NET มาเป็นองค์ประกอบในการศึกษาต่อและประกอบในการจบการศึกษา ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียน มีวินัยในการส่งงาน มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนในชั้นเรียน สนใจค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และตั้งใจทบทวนเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลรติ พันธุ์แฉล้ม (2553) ได้วิเคราะห์มุมมองของผู้เกี่ยวข้องกันนโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติและผลกระทบที่เกิดขึ้นพบว่านักเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีการปรับพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนมากขึ้น เห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย สนใจเรียน ฝึกทำโจทย์ข้อสอบ ผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับน้อย คือผลการทดสอบไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เนื่องจากการเตรียมตัวสอบ O-NET อย่างหนัก เสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากกับการเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวสอบ O-NET และรู้สึกไม่สบายใจ เพราะถูกบังคับให้เข้าเรียนพิเศษเพิ่มเติมที่ทางโรงเรียนจัดให้อย่างสม่ำเสมอ ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจากในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไม่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนมากนัก สอดคล้องกับผลการวิจัยด้านผลกระทบในเชิงบวกที่ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี รวมทั้งผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจและการเสริมแรงแก่นักเรียนในหลายรูปแบบ เช่น ตัวอย่างหรือต้นแบบที่ดีของรุ่นพี่ การมอบรางวัล เป็นต้น อีกทั้งผู้เรียนอาจได้รับการส่งเสริมทักษะในการทำข้อสอบ O-NET โดยการฝึกปฏิบัติในการทำข้อสอบเก่าและแบบฝึกหัดเพื่อต่อยอดความรู้ไปใช้ในการทดสอบ

1.2 ผลกระทบต่อผู้ปกครองนักเรียน มีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปกครองเห็นว่าการสอบ O-NET เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานในการตรวจสอบความรู้รอบยอด การสอบ O-NET เป็นสิ่งที่ดีในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครองทุกคนมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียน ผู้ปกครองมีการดูแล ติดตามและควบคุมพฤติกรรมการเรียนของบุตรหลานมากขึ้น ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจาก ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการทดสอบ O-NET ที่เป็นการตรวจสอบความรู้ของบุตรหลานเมื่อจบการศึกษา และเป็นการตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียน ส่งผลทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแล ติดตามและควบคุมพฤติกรรมการเรียนของบุตรหลานมากขึ้น สอดคล้องกับ ภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) พบว่าผู้ปกครองคอยดูแล ติดตามและควบคุมพฤติกรรมการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรหลานเตรียมตัวสอบ O-NET จากการค้นคว้าผ่านช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ต และสนับสนุนบุตรหลานโดยการจัดหา จัดซื้อหนังสือ หรือคู่มืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเตรียมตัวสอบ O-NET ส่วนประเด็นผลกระทบเชิงลบ พบว่า มีผลกระทบระดับน้อยถึงปานกลาง ได้แก่ การที่

ผู้ปกครองต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้บุตรหลานของท่านเตรียมตัวสอบ O-NET สำหรับค่าอินเทอร์เน็ต รู้สึกเครียดในการหารายได้เพิ่มเติม เพื่อให้บุตรหลานได้เรียนพิเศษ หรือเรียนกวดวิชารู้สึกเครียด เนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะไม่สามารถหาโรงเรียนเพื่อเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพราะคะแนนสอบ O-NET ไม่ดีพอ การเรียนกวดวิชาของบุตรหลานทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในจัดหา หรือจัดซื้อหนังสือ คู่มือสอบเพิ่มเติมเพื่อให้บุตรหลานเตรียมตัวสอบ O-NET ต้องหาสถาบันกวดวิชาให้กับบุตรหลานเพื่อเรียนเพิ่มเติม ต้องเป็นภาระในการรับ-ส่งบุตรหลานไปเรียนกวดวิชาด้วยตัวเอง ตามลำดับผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจาก การที่ผู้ปกครองต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้บุตรหลานของท่านเตรียมตัวสอบ O-NET สำหรับค่าอินเทอร์เน็ต และต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในจัดหา หรือจัดซื้อหนังสือ คู่มือสอบเพิ่มเติมเพื่อให้บุตรหลานเตรียมตัวสอบ O-NET อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองยินดีให้การสนับสนุนบุตรหลานของตนเองให้ มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงและมีคะแนนสอบ O-NET สูง สอดคล้องกับ ภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรหลานเตรียมตัวสอบ O-NET จากการค้นคว้าผ่านช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ต และสนับสนุนบุตรหลานโดยการจัดหา จัดซื้อหนังสือ หรือคู่มืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเตรียมตัวสอบ O-NET สอดคล้องกับ เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของนักเรียน การดูแลเอาใจใส่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างจริงจัง จะส่งผลให้นักเรียนมีผลการสอบ O-NET ที่สูงขึ้นได้ แต่หากปราศจากการสนับสนุนดังกล่าว จากทางครอบครัวแล้วก็เป็นผลให้นักเรียนมีผลการสอบ O-NET ที่ต่ำได้เช่นกัน สอดคล้องกับ Morrow & Wilson (1961) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็กนักเรียนชายมัธยมปลายที่ประสบความสำเร็จสูงและด้อยโอกาส พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น พ่อแม่ให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือเป็นอย่างดีทุกด้าน สอดคล้องกับ Saito (2006) ที่วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการสอบระดับชาติในประเทศญี่ปุ่นที่มีต่อครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ภาวะทางเศรษฐกิจการเงินของครอบครัว ซึ่งพบว่ามีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการสอบสูงมาก เช่น ค่าเรียนกวดวิชา ค่าตำราเรียน ค่าเรียนพิเศษเพิ่มเติมและค่าจ้างติวเตอร์ส่วนตัว

1.3 ผลกระทบต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า ภาพรวมมีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1) ผลกระทบต่อผู้บริหารสถานศึกษา มีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การทำให้เกิดการกำหนดให้การยกระดับ/พัฒนาผลสอบ O-NET เป็นนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการบุคลากร และครูที่เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เตรียมครูโดยการแบ่งหน้าที่ตัวข้อสอบ O-NET แต่ละวิชาโดยสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร เตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ O-NET วางแผนให้เกิดความพร้อมด้านบุคคล งบประมาณ การจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินการทดสอบ O-NET เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน การสื่อสารเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน

โดยการประชุมชี้แจง/รายงานผลการสอบ O-NET แก่ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สื่อสาร/ประชุมชี้แจงถึงความสำคัญของการทดสอบ O-NET/รายงานผลการสอบ O-NET แก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนบุตรหลาน การประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก มีผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความเครียดเนื่องจากการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีการอบรมและพัฒนาครูเพื่อยกระดับผลสอบ O-NET ให้สูงขึ้นบ่งบอกถึงความจำเป็น และการใช้งบประมาณในการจ้างวิทยากรมาติวแนวข้อสอบ O-NET ในโรงเรียนเพิ่มเติม ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตนเองตามพรบ. การศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยการจัดรูปแบบการศึกษา (ม.15) จัดกระบวนการศึกษา (ม. 24-30) บริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน (ม. 39) เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา (ม. 40) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา (ม. 48-50) ปกครองดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ (ม. 59) และ พัฒนาบุคลากร นักเรียนด้านเทคโนโลยีฯ (ม. 65-66) ทั้งเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดคือคุณภาพการศึกษาทั้งด้านกระบวนการจัดการศึกษาและผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุภูมิ เขตจัตุรัส และคณะ (2563) ได้วิจัยติดตามและประเมินผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ พบว่าผลกระทบทางบวกให้ผู้บริหารได้ใช้ความสามารถในการบริหารวิชาการ โดยที่ผู้บริหารต้องใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติของผู้เรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการจัดโครงการ/กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติเพิ่มสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา และเห็นแนวโน้มที่ดีเมื่อพิจารณาจากผล 3 ปีย้อนหลัง ในส่วนประเด็นผลกระทบเชิงลบด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร พบว่ามีผลกระทบเชิงลบในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความเครียดเนื่องจากการนำผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามีการอบรมและพัฒนาครูเพื่อยกระดับผลสอบ O-NET ให้สูงขึ้นบ่งบอกถึงความจำเป็น การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และการใช้งบประมาณในการจ้างวิทยากรมาติวแนวข้อสอบ O-NET ในโรงเรียนเพิ่มเติม เนื่องจากการเรียนการสอนภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ สำหรับการนำความรู้ไปสอบ O-NET ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจากความเครียดจากนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่ได้กำหนดเป้าหมายของคะแนนสอบ O-NET ที่ต้องเพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษายังนำผลคะแนนการสอบมาใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ยังอาจเกิดจากการรักษามาตรฐานด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2) ผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พบว่า มีผลกระทบเชิงบวกในระดับมาก ได้แก่ การทำให้ครูเกิดการพัฒนาการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผลสอบ O-NET ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ต้องเตรียมสื่อการสอนเพิ่มขึ้น เตรียมรูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำข้อสอบ O-NET ได้ดีขึ้น จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อสอบ O-NET มีการเตรียมวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจาก การกำหนดนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา และนโยบายของสถานศึกษาที่ต้องการยกระดับผลการสอบ O-NET โดยกำหนดเป้าหมายคะแนนการสอบ

สูงขึ้นในทุก ๆ ปี ทำให้ครูเกิดการพัฒนาการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผลสอบ O-NET ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา จึงต้องเตรียมสื่อการสอนเพิ่มขึ้น เตรียมรูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำข้อสอบ O-NET ได้ดีขึ้น ส่งผลต่อความภาคภูมิใจของครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาลูกศิษย์ของตนเองในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับ ภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) ได้วิจัยผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ครูเตรียมรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เตรียมสื่อการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการเตรียมวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ O-NET โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ทั้งนี้เนื่องจากผลการสอบ O-NET ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และมีผลต่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ทำให้ครูต้องพัฒนาการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ที่พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การสอบ O-NET สูง ครูมีวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการสอนที่แตกต่างกันในแต่ละรายวิชา มีความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวันดี สมมิตร (2552) ที่พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูที่ปฏิบัติมากหลังมีนโยบายการสอบระดับชาติ ได้แก่ ครูใช้คู่มือที่มีแนวข้อสอบระดับชาติควบคู่กับการสอนมากขึ้น มีการสอนแบบติวเน้นเนื้อหาสาระที่มีในข้อสอบระดับชาติ เน้นการทำโจทย์แบบฝึกหัด และนำข้อสอบระดับชาติมาสอนในห้องเรียนมากขึ้นกับ จตุภูมิ เขตจัตุรัส และคณะ (2563) ที่มีผลการวิจัยพบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และใช้เป็นผลสะท้อนว่าครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้ดีมากขึ้นน้อยเพียงใด มีจุดใดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน มีผลกระทบเชิงลบด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูเกิดความเครียด เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายให้ผลสอบ O-NET ของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ต้องสอนในลักษณะการติวแนวข้อสอบ O-NET ให้กับนักเรียนเพิ่มขึ้น ต้องเตรียมแนวข้อสอบระดับชาติ O-NET มาสอนติวเพิ่มเติมในชั้นเรียน พัฒนาผลสอบ O-NET ให้สูงขึ้นทำให้ลดความสำคัญของการสอนตามหลักสูตร เร่งรัดในการสอนตามเนื้อหาในหลักสูตร เพราะเวลาเรียนมีไม่เพียงพอ ซึ่งเกิดจากครูไปอบรมเพื่อพัฒนาผลสอบ O-NET บ่อยครั้ง การดำเนินการสอบวัดความรู้นักเรียนมีจำนวนครั้งมากเกินไป เช่น การสอบปลายภาคเรียนของโรงเรียน การสอบ Pre O-NET และ O-NET เป็นต้น ส่งผลให้เวลาเรียนและการเตรียมตัวสอบไม่เพียงพอ จัดตารางเรียนโดยให้มีคาบวิชาที่ต้องติวข้อสอบ O-NET แทรกอยู่ด้วย ครูต้องแบ่งเวลาหลังเลิกเรียนติวความรู้และติวแนวข้อสอบ เพื่อเตรียมตัวนักเรียนก่อนสอบ O-NET ต้องเตรียมการสอนและเข้าร่วมประชุม เพื่อพัฒนาผลสอบ O-NET ของนักเรียนบ่อยขึ้น ต้องสอนเนื้อหาตามแนวข้อสอบ O-NET โดยไม่สนใจเนื้อหาในหลักสูตร จัดการเรียนการสอนให้เด็กสามารถคิดและวิเคราะห์เป็นเนื่องจากการสอนมุ่งหวังเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้นอย่างเดียว ทำให้เกิดความละเลยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระบบงานดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนมีภาระงานยิ่งขึ้น เพราะต้องคอยติดตาม และควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผลสอบ O-NET เน้นสอนติวแนวข้อสอบ O-NET เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์เกินไป

จึงทำให้ละเลยการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างการเรียนการสอน ลดความสำคัญของการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กเนื่องจากการปฏิบัติตามนโยบายการสอบ O-NET ของโรงเรียน ตามลำดับ ผลการวิจัยที่ปรากฏอาจเกิดจากการกำหนดเป้าหมายผลการสอบที่สูงขึ้น และครูมีประสบการณ์ในการนำผลการทดสอบระดับสถานศึกษาและระดับบุคคล ครูจึงต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ การจัดกิจกรรมเสริมทักษะในการสอบ O-NET การพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถค้นคว้ารูปแบบการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการยกระดับผลการสอบของผู้เรียน ครูต้องมีการเตรียมตัวในการสอนมากขึ้น มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องทั้งหลักสูตรและข้อสอบ O-NET ทำให้ภาระงานในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น และอีกประการสำคัญคือ ครูไม่สามารถควบคุมปัจจัยด้านผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านได้ จึงอาจส่งผลต่อการเกิดความเครียดและความเมื่อยล้าในการจัดการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของภาคิณ ไชยวงศ์ (2561) พบว่าครูสอนพิเศษเพิ่มเติมแนวข้อสอบ O-NET ให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เตรียมแนวข้อสอบ O-NET มาสอนเพิ่มเติมเสมอ แบ่งหน้าที่สอนพิเศษแนวข้อสอบ O-NET แต่ละวิชาจัดตารางสอนใหม่ที่มีคาบวิชาสอนพิเศษเพิ่มเติมแนวข้อสอบ O-NET และเน้นพัฒนาผลการสอบ O-NET ให้สูงขึ้นทำให้ละเลยการเรียนตามหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จตุภูมิ เขตจัตุรัส และคณะ (2563) พบว่าครูผู้สอนมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น เพราะต้องรับผิดชอบในการติวข้อสอบให้กับนักเรียน ส่งผลกระทบให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เกิดปรากฏการณ์ “ติวเพื่อสอบ” ส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดความไม่สมดุลและไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

1.4 ผลกระทบต่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ (O-NET) ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด การประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด การส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET การส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET การกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพผู้เรียน การประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาที่ต้องมีจำนวนครั้งมากขึ้น ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ผูกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบ O-NET ผลกระทบในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ เกิดความเครียดในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบระดับชาติ การประเมินผลการปฏิบัติงานและเลื่อนเงินเดือนของบุคลากรในสังกัด โดยใช้ผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติเป็นเกณฑ์พิจารณา ผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

2.1 ปัจจัยด้านนโยบาย มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในระดับมาก จำแนกรายละเอียดของปัจจัย พบว่า เกิดจากนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระบบการประเมินคุณภาพภายนอก ระบบการประกันคุณภาพภายใน เป้าหมายของประเทศในการปฏิรูปการศึกษา และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจากโรงเรียนได้มีการนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามแนวนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของประเทศในการปฏิรูปการศึกษา และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้โรงเรียนนำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะ และสมรรถนะตามนโยบายและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 อย่างทั่วถึง ไม่ได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการสอบที่สูงขึ้นอย่างเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินดา วราสุนันท์ อัจศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายของประเทศมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร มูฮาหมัดราฟิร มะเก็ง มุสลิม รอกา และซารีลาเต๊ะ (2557) ด้านนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ พบว่า ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากร การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่จะดำเนินตามนโยบายของกระทรวงที่มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค นักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึง แต่ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการสอบที่สูงขึ้นอย่างเดียว สอดคล้องกับ Callahan et al. (1995) ศึกษาปัจจัยและวิธีปฏิบัติที่สัมพันธ์กับการนำผลการประเมินไปใช้ ประกอบด้วย 1) ขนาดพื้นที่กับนโยบายการประเมิน 2) การเขียนแผนบนแนวคิดจะนำข้อค้นพบไปทำให้สำเร็จผลได้อย่างไร 3) ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำกับติดตาม และทบทวนกระบวนการประเมินรวมทั้งข้อค้นพบ 4) ผู้มีส่วนได้เสียแสดงบทบาทการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงการบนพื้นฐานจากผลการประเมิน 5) ความสำคัญที่

บุคลากรพึงตระหนักคือความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ การประเมินผล และ การกำหนดนโยบาย

2.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในระดับมาก จำแนกรายละเอียดของปัจจัย พบว่า กำหนดนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผู้บริหารตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอน ประชุมชี้แจงและให้ข้อมูลสารสนเทศผลการสอบ O-NET จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ความตระหนักถึงความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ผลการสอบ O-NET ในภาพรวมของโรงเรียน มีการกำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน ประเมินผลการดำเนินโครงการและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาปรับปรุง ประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพียงพอต่อการนำผลการสอบไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพียงพอเหมาะสม การเสริมสร้างแรงจูงใจต่อครูและนักเรียน เช่น การมอบรางวัล เชิดชูเกียรติ/การยกย่อง เกี่ยวกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและนักเรียนมีผลการสอบ O-NET สูง การให้ความสำคัญกับการสื่อสารสารสนเทศผลการสอบ O-NET แก่ผู้ปกครอง นักเรียน การส่งเสริมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมผลการสอบ O-NET ให้สูงขึ้น ผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจากผู้บริหารได้นำนโยบายแปลงสู่การปฏิบัติโดยการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และวิธีการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ มุ่งคุณภาพของการจัดการศึกษา สู่คุณภาพการศึกษา การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ มุ่งสู่มาตรฐานทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ผู้บริหารได้ใช้คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ มีการสื่อสารเป้าหมายต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งเน้นการสร้างแรงจูงใจ และมีการกำกับติดตาม ประเมินผลโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน สอดคล้องกับ พินดา วราสุนันท์ อัจศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงสุด สอดคล้องกับ ปนัดดา หัสปราบ (2557) ที่ได้ทำการวิจัยแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า การดำเนินการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยโรงเรียนมีการดำเนินการมากที่สุด ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการสอบ O-NET ให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนทุกคนในระดับชั้นที่เข้าสอบ 2) การส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ 3) การกำหนด

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม 4) จัดทำแผนพัฒนาหรือแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 5) ส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จคือด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษา

2.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในระดับมากที่สุด จำแนกรายละเอียดของปัจจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและหน้าที่ที่พยายามจะนำพาให้ลูกศิษย์มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีในทุก ๆ ด้านการมีส่วนร่วมการประชุมชี้แจงข้อมูลสารสนเทศผลการสอบ O-NET ของโรงเรียน/กลุ่มสาระ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมในโครงการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อสอบ O-NET การค้นคว้าหาแบบ/วิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ /สื่อการสอน มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจาก ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีในทุก ๆ ด้าน มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครู มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET ทั้งระดับสถานศึกษาและระดับบุคคล วิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียนในแต่ละตัวชี้วัดเพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอนตามตัวชี้วัด นำนโยบายสู่การปฏิบัติและมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน และปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อสอบ O-NET และให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามรูปแบบของข้อสอบ O-NET อีกทั้งครูมีการค้นคว้าหาแบบ/วิธีการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งผลให้เกิดการยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET ของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ ประสงค์ ต่อโชติ พัทธี จันทร์เพ็ง และภัทราวดี มากมี (2555) ที่วิจัยพบว่าปัจจัยด้านบุคลากรในสถานศึกษาส่งผลทางตรงต่อการนำผลการประเมินไปใช้ในระดับสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร มุฮาหมัดราฟิร มะเก็ง มุสลิม รอกา และซารี ลาเต๊ะ (2557) ทำการวิจัยการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากร การจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ พินดา วราสุนันท์ อังศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2558) ที่วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.4 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายละเอียดของปัจจัย พบว่า การที่ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำให้ผลการสอบ O-NET ให้ได้คะแนนสูง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง

ความรับผิดชอบและตั้งใจในการเรียนรู้ในชั้นเรียน ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำข้อสอบแต่ละวิชาให้ได้คะแนนที่สูง และความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาตนเอง ตามลำดับผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจาก นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทดสอบ O-NET และตระหนักถึงความสำคัญของการสอบ O-NET มีเป้าหมายในการสอบที่ชัดเจน เช่น การนำคะแนนสอบไปใช้ประกอบการศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตามเป้าหมายของตนเองและผู้ปกครอง การสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง ผู้ปกครอง และโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งในชั้นเรียนและทบทวนเนื้อหาที่เรียน ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการส่งเสริม และเสริมสร้างแรงจูงใจจากครูผู้สอนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับมินตรา สิงห์นาค (2552) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรแฝงทางจิตวิทยาภายในตัวบุคคล ได้แก่ อัตมโนทัศน์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน เจตคติในการเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเอง และ ได้รับอิทธิพลทางอ้อมมาจาก ตัวแปรด้านครอบครัว ผ่านทางตัวแปรจิตวิทยาภายในตัวตน สอดคล้องกับ พินดา วราสุนันท์ อัจศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.546 ปัจจัยด้านครูผู้สอน เท่ากับ 0.195 และปัจจัยด้านผู้เรียน เท่ากับ 0.186 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.932 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 86.90 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยหลักที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้มากที่สุดคือปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านนโยบาย ตามลำดับผลการวิจัยที่ปรากฏเกิดจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุมตัวแปรทำนายตามแนวคิดเส้นทางการนำผลการประเมินไปใช้และผลกระทบของการประเมินของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ซึ่งนำไปใช้ในเชิงความคิด และ นำไปใช้เชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสงค์ ต่อโชติ พัทธี จันทรเพ็ง และ ภัทราวดี มากมี (2555) สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร มุฮาหมัดราฟิร มะเก็ง มุสลิม รอกา และซารี ลาเต๊ะ (2557) ปันดดา หัสปราบ (2557) พินดา วราสุนันท์ อัจศรา ประเสริฐสิน และสร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารมีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนโยบายของประเทศ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านผู้สอนตามลำดับ (ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ และคณะ 2560; Callahan et al. 1995; มินตรา สิงห์นาค, 2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ระดับบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำให้ผลการสอบ O-NET ให้ได้คะแนนสูง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง ความรับผิดชอบและตั้งใจในการเรียนรู้ในชั้นเรียน ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำข้อสอบแต่ละวิชาให้ได้คะแนนที่สูง และความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET มาใช้พัฒนาตนเอง ควรให้ข้อมูลรายงานสารสนเทศการทดสอบแก่นักเรียน เพื่อพัฒนาตนเอง และสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เสริมสร้างแรงจูงใจ ให้ความรู้กำลังใจและการเสริมแรงแก่นักเรียนโดยใช้ต้นแบบรุ่นพี่ และมีการแนะแนวการศึกษาต่อโดยนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ ส่งเสริมทักษะในการทำข้อสอบ O-NET โดยการฝึกปฏิบัติในการทำข้อสอบเก่าและแบบฝึกหัดเพื่อต่อยอดความรู้ไปใช้ในการทดสอบและใช้ประโยชน์ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ระดับชั้นเรียน

ครูควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบ O-NET ตามแผนผังการออกข้อสอบและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์จุดอ่อนและข้อบกพร่องของการทำข้อสอบ O-NET ของตัวชี้วัดตามแผนผังการออกข้อสอบ วางแผนและการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดและตรงตามแผนผังการออกข้อสอบของ สทศ. มีการจัดการสอนเสริม การทบทวนเนื้อหาชั้น ป.4-ป.6 เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ หรืออาจใช้วิธีการติวข้อสอบร่วมด้วย เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ นอกจากนี้ ครูควรพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย มุ่งเน้นผลลัพธ์และการคิดวิเคราะห์เพื่อต่อยอดความรู้ไปใช้ในการทดสอบ และมีการจัดกระบวนการการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับโรงเรียน

โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย การยกระดับผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและร่วมรับผิดชอบ มีการกำหนดเป้าหมายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน และควรจัดประชุมชี้แจงและรายงานผลการทดสอบแก่ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีการประชุมครูแต่ละสายชั้น/สายงาน สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการนำผลการสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการยกระดับ/พัฒนาผลสอบระดับชาติ (O-NET) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และมีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน การบริหารจัดการบุคลากรครูที่มีความเหมาะสม สนับสนุนงบประมาณ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่มีความพร้อม สร้างขวัญกำลังใจ และการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา การกำกับ

ติดตาม นิเทศการจัดการเรียนรู้และผลการพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบกัลยาณมิตร และให้มีการรายงานความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ PDCA มีการสื่อสารเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนผู้ปกครองในการกำกับ ดูแล ให้กำลังใจแก่บุตรหลานด้านการพัฒนาการเรียนรู้ เสริมสร้างความภาคภูมิใจของผู้ปกครองในความสำเร็จของบุตรหลาน

4. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ควรนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากอาจเกิดผลกระทบเชิงลบมากกว่าผลกระทบเชิงบวกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่สามารถดำเนินการยกระดับคะแนนการสอบ O-NET ตามเป้าหมายที่กำหนด

5. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

5.1 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ควรจัดทำคู่มือตัวอย่างแบบทดสอบ O-NET ตามตัวชี้วัดพร้อมวิธีการคิด เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีระดับความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน

5.2 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรวางแผนร่วมกันในการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างหน่วยงานในการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานประเมินผลการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติไปใช้ซึ่งเน้นคุณภาพของการจัดการศึกษา จึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการวิจัยผลกระทบจากการนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

เอกสารอ้างอิง

- กุลรติ พันธุ์เฉลิม. (2553). การวิเคราะห์มุมมองของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับนโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติและผลกระทบที่เกิดขึ้น. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส และคณะ. (2563). ผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ญาณิกา ลุนราศรี. (2557). ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาต่างประเทศ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ, สรัญญา จันทร์ชูสกุล และ พินดา วราสุนันท์. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(2), 2102-2116.
- ธัญญา เรืองแก้ว. (2550). การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สำคัญอย่างไร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 10(4), 78-79.
- ปนัดดา หัสปราบ. (2557). แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- ประสงค์ ต่อโชติ, พิชรี จันทร์เพ็ง และ ภัทราวดี มากมี. (2555). การพัฒนาโมเดลการวัดการนำผลการประเมินไปใช้: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เชิงสาเหตุทุกระดับ. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*. 35(2), 48-60.
- พินดา วราสุนันท์, อัจฉรา ประเสริฐสิน และ สรัญญา จันทร์ชูสกุล. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*. 8(2), 79-81
- ภาคิณ ไชยวงศ์. (2561). ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- มินตรา สิงหนาค. (2552). อิทธิพลของกระบวนการครอบครัว และตัวแปรส่งผ่านที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 295 ง. หน้า 13-18.

- วิชัญ ทรัพย์สมบัติ. (2563). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
<https://bet.obec.go.th/New2020/wp-content/uploads/2020/06/onet-p3m3m62562.pdf>
- วันดี สมมิตร. (2552). ผลกระทบของการสอบระดับชาติด้านพื้นฐานที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูในเขตกรุงเทพมหานคร: การวิจัยแบบผสม. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2564). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.
<https://data.bopp-obec.info/emis/index.php>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). รายงานประจำปี 2555 (1 ตุลาคม 2554 – 30 กันยายน 2555). พิมพ์ดี.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2557). วิเคราะห์สาเหตุคะแนนโอเน็ตตกต่ำ. ไทยรัฐออนไลน์.
<https://www.thairath.co.th/content/413042>
- สมพงษ์ จิตระดับ, สุอังคะวาทิน และ ชุตินา ชุมพงศ์. (2560). การศึกษาไทย กระบวนทัศน์ที่หลงทาง. (2560). มติชนออนไลน์. <https://www.matichon.co.th/news/783532>
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ: กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, มูฮำหมัดราฟิร มะเก็ง, มุสลิม รอกา และ ชารี ลาเต๊ะ. (2557). การนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2556). การวิเคราะห์และสังเคราะห์กลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับดี. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- เอี่ยมพร หลินเจริญ, สิริศักดิ์ อาจวิชัย และ ภริภา จันทรอินทร์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- Callahan, C.M., Tomlinson, C.A., Hunsaker, S. L., Bland, L.C., and Moon, T. (1995). Instrument and Evaluation Designs Uses in Gifted Programs. The National Research Center on the Talented, The University of Virginia.
- Morrow, P. M., and Wilson, R. C. (1961). Family relationship of bright high-achieving and under-achieving high school boy. *Child Development*. 32(3), 501-510.

Saito Y. (2006). Consequences of high stakes testing on the family and schools in Japan. *Kedi Journal of Educational Policy*. 3(1), 101-112.

การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา
เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”

Elevate Educational Institutions to Excellence in The Nakhon Ratchasima Province for
Support the Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model”

ชินฤดี บุตะเขียว¹

Cheunruedee Butakhiao¹

Received: June 1, 2022; Revised: August 1, 2022; Accepted: August 3, 2022

บทคัดย่อ

การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” 2) ศึกษาแนวทางการนำ “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”” สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 3) เพื่อให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์ เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด การดำเนินการวิจัย มี 11 ขั้นตอน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนที่ 2 แนวทางการนำ “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”” สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 56 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” มีจำนวนทั้งสิ้น 68 ปัจจัย จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านที่ 1 ปัจจัยด้านการพัฒนาบริการประชาชน มีจำนวน 10 ปัจจัย ด้านที่ 2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการการเงินการคลัง มีจำนวน 7 ปัจจัย ด้านที่ 3 ปัจจัยด้านการปรับสมดุลภาครัฐ มีจำนวน 8 ปัจจัย ด้านที่ 4 ปัจจัยด้านการพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ มีจำนวน 22 ปัจจัย และด้านที่ 5 ปัจจัยด้านการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ มีจำนวน 21 ปัจจัย

¹ศึกษานิเทศน์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

¹Supervisor., Nakhonratchasima Province Education Office

2) แนวทางการนำ “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้ง 68 ปัจจัย มี 9 แนวทางที่สามารถส่งผลให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์ เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ กำหนด 3) ผลการศึกษาแนวทางการนำปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” จำนวน 68 ปัจจัยสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ที่สถานศึกษาสามารถยกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด จำนวน 9 ประเด็น

คำสำคัญ: คุณภาพการศึกษา สถานศึกษา 4.0 สถานศึกษาที่เป็นเลิศ โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล XYZ Model

Abstract

Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model. This research purpose to 1) Study about factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” 2) Study factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” for concrete practice. 3) For Elevate Education Administration and Educational Planning to achieve the goal by National Strategy this research with 11 following issues: present the data analysis and related research. There are two article’s objectives. First, article is aimed to study about factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” on document and related research and data analytics. The second, is aimed to study factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” for concrete practice. By document and related research by educational supervisor 56 people. And data analysis by contents data analysis. The results of the study found that 1) The factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” there were 68 factors classified into 5 types, First form: factor about Public Service Development there are 10 factors, Second form: factor about Fiscal Management

there are 7 factors, Third form: factor about Balancing of Government there are 8 factors, Fourth form: factor about Development Administration Systems of Government there are 22 factors and Fifth form: factor about Creation and Personnel Development of Government there are 21 factors. 2) Factors to affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” for concrete practice all 68 factors there are 9 course that can be the cause of Educational Institutions elevate Administration and Management of Education to Strategics Excellent mission and spatial achieved the goal by National Strategy. 3) The results of the course education factors affect of the Elevate Educational Institutions to Excellence in the Nakhon Ratchasima Province for support The Bureaucracy 4.0 on Causal Relationship Model “XYZ Model” Fiscal year 2564 all 68 factors for concrete practice that Educational Institutions can elevate administration and management of education to excellence in the strategics, mission and spatial for achieved the goal by National Strategy there are 9 main issue.

Keywords: Quality of Education, Educational Institutions 4.0, Excellent Educational Institutions, Causal Relationship Model “XYZ Model”

บทนำ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เรื่อง การกำหนด แผน 3 ระดับประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับ 1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นแผนระดับ 2 แผนปฏิบัติราชการ และแผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ เป็นแผนระดับ 3 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 : เรื่องการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 2) ระดับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และ 3) ระดับเป้าหมายของแผนย่อยตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติโดยที่หน่วยงานเจ้าภาพมีภารกิจหลักในการประสานและบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างบูรณาการจนบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น เป้าหมายคือ วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น และตัวชี้วัดคือคะแนนความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ได้กำหนดเป้าหมายไว้ 2 เป้าหมาย คือ 1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตาม ความถนัดและความสามารถของ พหุปัญญาดีขึ้นมีตัวชี้วัดไว้จำนวน 3 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) คะแนน PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ย) (2) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา และ (3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) (ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580), 2561; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2563)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รายงานการ ประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว พบว่าเป้าหมายของแผนย่อย ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต: แผนย่อยการ พัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น นั้นโดยในปี 2563 World Economic Forum (WEF) ไม่มีการรายงานผลการจัด ความสามารถทางการแข่งขัน ดังนั้น หากพิจารณาจากรายงานฯ ในปี 2562 พบว่า คะแนนความสามารถ ในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) อยู่ที่ 62.3 คะแนน ขณะที่ในปี 2561 อยู่ที่ 63.0 คะแนน ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2563) และได้สรุปประเด็นท้าทายและสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายคือทักษะ ของบัณฑิตในภาพรวมยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานได้ เนื่องจากการขาดความ เชื่อมโยงระหว่างทักษะในการทำงานจริง และการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องอาศัย การบูรณาการอย่างจริงจังระหว่างภาครัฐและสถานประกอบการในการออกแบบพัฒนาหลักสูตร และอุปกรณ์ เครื่องมือที่สอดคล้องกับสภาพการทำงานจริง ประกอบกับการอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานของภาคเอกชน ที่ยังคงจำกัดอยู่ในภาคธุรกิจขนาดใหญ่เป็นหลัก อีกทั้งการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การ ปฏิบัติยังคงไม่ครอบคลุมสถานศึกษาในวงกว้าง โดยในระยะแรกยังจำกัดอยู่ที่พื้นที่นวัตกรรม การศึกษานำร่อง การจัดการเรียนการสอนยังเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่ง มาจากการที่ ระบบการศึกษาของประเทศยังไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะ การแสดง ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ซึ่งจะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของวัยเรียน/วัยรุ่น ทั้งนี้ กลไกการบริหารจัดการที่ยังไม่มีความยืดหยุ่นดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคม และกายภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความท้าทายของการจัดการศึกษาในยุค โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของระบบการศึกษา จึงต้องอาศัยการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและของประเทศที่คาด เดาได้ยากมากยิ่งขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

นอกจากนี้ยังมีรายงานการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ พบว่าเป้าหมายที่ 1 กำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 คือ สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลงร้อยละ 20 และอัตราการเข้าเรียนสุทธิตามมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ที่ร้อยละ 80 ทั้งนี้ คะแนน PISA จะมีการประเมินทุก ๆ 3 ปี โดยการประเมินล่าสุดปี 2561 ความแตกต่างของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเทียบกับต่ำสุดแตกต่างกันถึง 210 คะแนน และในส่วนของข้อมูลอัตราการเข้าเรียนสุทธิตามมัธยมศึกษาตอนต้นปีล่าสุด ปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 66.4 ปรับตัวลดลงจากข้อมูลปี 2561 ที่ร้อยละ 68.6 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ **บรรลุเป้าหมายที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤติ** และเป้าหมายที่ 2 กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล และสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา อยู่ที่ร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม ข้อมูลล่าสุดยังคงเป็น ข้อมูลปี 2560 ซึ่งเป็นข้อมูลโรงเรียนจำนวน 57,238 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไป 57,192 แห่ง โรงเรียนที่เน้น วิทยาศาสตร์ 18 แห่ง โรงเรียนกีฬา 12 แห่ง และ โรงเรียนเน้นนาฏศิลป์ 16 แห่ง โดยยังคงสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์**บรรลุเป้าหมายยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤติ** และได้สรุปความท้าทาย และสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายคือ ขาดความพร้อมด้านทรัพยากรของโรงเรียน ขาดสมรรถนะของครูผู้สอนสู่การเป็นครูยุคใหม่ การขาดข้อมูลในมิติที่สามารถสะท้อนคุณภาพของผู้สอนโดยเฉพาะสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูง ตามมาตรฐานนานาชาติซึ่งจะช่วยให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ข้อค้นพบที่สำคัญของผล PISA เกิดจากปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนที่สอนตรงสาขาวิชาและการกระจายทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการเข้าเรียนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงให้เห็นปัญหาเด็กตกหล่นที่เผชิญปัญหาต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่วัยเรียนในระบบได้ อีกทั้งอัตราการเข้าเรียนต่อสุทธินี้แนวโน้มรุนแรงขึ้นเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเร่งติดตามเด็กตกหล่นหรือหลุดจากระบบการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มเด็กเปราะบาง ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น ซึ่งต้องเตรียมความพร้อมของครูในด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อดิจิทัล และการเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับโรงเรียนและนักเรียน ตลอดจนระบบการศึกษาของไทยยังมีการจัดการเรียนการสอนที่รองรับความสามารถพิเศษเฉพาะด้านในลักษณะกระจุกตัว อีกทั้งความเข้าใจและการนำใช้การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญายังมีอยู่ในวงจำกัด รวมถึงสังคมยังมีความนิยมการยกย่องความเก่งด้านวิชาการเท่านั้น ทำให้เกิดสถานการณ์เร่งเรียน หรือการสนับสนุนไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการโดยขาดการคำนึงถึงพหุปัญญาด้านอื่นที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน นอกจากนี้การติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายในการสร้างการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ยังคงขาดข้อมูลตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและ

ชัดเจน ตลอดจนจากการศึกษาสภาพการณ์การจัดการศึกษาของประเทศไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (XYZ Model) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (XYZ Model) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยนำเอาข้อมูลทางด้านคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขแต่เป็นข้อความบรรยายหรืออธิบายวิธีการปฏิบัติต่างๆ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสรุปผล อันประกอบไปด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และกระบวนการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 56 คน โดยมีคุณสมบัติเป็นบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยบุคลากรตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เครื่องมือที่ใช้เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการนำปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (XYZ Model) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และ ข้อที่ 3 เพื่อให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นการสัมภาษณ์ได้รับการพิจารณาความสอดคล้องด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยร่วมประชุมกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 56 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่ม และทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีการนำเสนอในรูปของคำบรรยายสรุป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยการศึกษาข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและสำคัญที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับ “การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” จากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและสำคัญจากเอกสารทางวิชาการดังกล่าว เช่น รายงานการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต : แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น และแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ปัญหาและสถานการณ์การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านทัศนคติ หลักการและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษากับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ หลักการและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษากับการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) การประเมินสถานการณ์เป็นระบบราชการ 4.0 โดยใช้เกณฑ์ PMQA 4.0 หลักการและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์การความเป็นเลิศ เครื่องมือ และเทคนิค

เกี่ยวกับการประเมินสถานภาพความเป็นจริง (SWOT Analysis) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 ปัจจัย จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านที่ 1 ปัจจัยด้านการพัฒนาบริการประชาชน มีจำนวน 10 ปัจจัย ด้านที่ 2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการการเงินการคลัง มีจำนวน 7 ปัจจัย ด้านที่ 3: ปัจจัยด้านการปรับสมดุลภาครัฐ มีจำนวน 8 ปัจจัย ด้านที่ 4 ปัจจัยด้านการพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ มีจำนวน 22 ปัจจัย และด้านที่ 5 ปัจจัยด้านการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ มีจำนวน 21 ปัจจัยดังนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยด้านการพัฒนาบริการประชาชน มีจำนวน 10 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 : รูปแบบการให้บริการประชาชนของสถานศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจรที่เชื่อมโยงหลายหน่วยงานในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 2 : รูปแบบการให้บริการประชาชนของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่ตอบสนองความต้องการที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและมีความหลากหลายตามบริบทแต่ละพื้นที่

ปัจจัยที่ 3 : ช่องทางการให้บริการประชาชนของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่เข้าถึงง่าย สะดวก ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยที่ 4 : รูปแบบการให้บริการประชาชนเชิงรุกและระบบแก้ไขจัดการข้อร้องเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ปัจจัยที่ 5 : ระบบดิจิทัลในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่ประชาชนที่บูรณาการและเชื่อมโยงถึงกันของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความสะดวก ประชาชนและผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องร้องขอ

ปัจจัยที่ 6 : ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับประชาชนหรือผู้รับบริการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความครอบคลุม ถูกต้องและทันสมัย

ปัจจัยที่ 7 : คู่มือการให้บริการประชาชนของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาได้มาตรฐานสากล

ปัจจัยที่ 8 : แผนรองรับการบริการที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง และแผนการแก้ไขข้อร้องเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 9 : มีนวัตกรรมการผลิต และการบริการประชาชน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 10 : มีกระบวนการให้บริการแบบบูรณาการและมีความเชื่อมโยงกันของหลาย ๆ หน่วยงานของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ด้านที่ 2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการการเงินการคลัง มีจำนวน 7 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 : แผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะ 5 ปีและระยะ 1 ปี ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความสอดคล้องและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”

ปัจจัยที่ 2 : แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และระยะ 1 ปีของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีแผนงาน/โครงการและงบประมาณ ที่เชื่อมโยงและสอดคล้องเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”

ปัจจัยที่ 3 : ระบบการวัดผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะ 5 ปี ระยะ 1 ปี และแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ระยะ 1 ปี ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สอดคล้องกับตัวชี้วัดของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”

ปัจจัยที่ 4 : ระบบการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ระยะ 5 ปี ระยะ 1 ปี และแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ระยะ 1 ปี ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถรองรับการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data analysis) และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ แก้ไขปัญหา และปรับแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ ตอบสนองเชิงรุก และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วถึง

ปัจจัยที่ 5 : ระบบติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการทั้งในการกิจพื้นฐาน การกฤษฎศาสตร์ และการกิจพื้นที่ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เริ่มตั้งแต่ปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ จนกระทั่งถึงผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

ปัจจัยที่ 6 : ระบบติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการทั้งในการกิจพื้นฐาน การกฤษฎศาสตร์ และการกิจพื้นที่ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเริ่มตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการระหว่างดำเนินการโครงการ และหลังการดำเนินงานโครงการ

ปัจจัยที่ 7 : รายงานการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการทั้งในการกิจพื้นฐาน การกฤษฎศาสตร์ และการกิจพื้นที่ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ eMENSCR (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform) ในทุกไตรมาสของปีงบประมาณ

ด้านที่ 3 ปัจจัยด้านการปรับสมดุลภาครัฐ มีจำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 : แผนการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทแบบร่วมมือและบูรณาการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 2 : รูปแบบบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทของสถานศึกษาและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบบห่วงโซ่คุณค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 3 : ความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับ
ทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 4 : ภารกิจ หน้าที่และอำนาจของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาสอดคล้องตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ 5 : แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาตามเกณฑ์การประเมิน
สถานะการเป็นระบบราชการ 4.0 โดยใช้เกณฑ์ PMQA

ปัจจัยที่ 6 : นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับ
ทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 7 : กระบวนการทำงานทั้งภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารและการ
จัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทแบบร่วมมือและบูรณาการ ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 8 : ระบบดิจิทัลที่บูรณาการทำงานเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับ
ทุกประเภทของสถานศึกษาร่วมกับทุกภาคส่วนในจังหวัดนครราชสีมา

ด้านที่ 4 : ปัจจัยด้านการพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ มีจำนวน 22 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 : นโยบายและการบริหารจัดการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมามุ่งเน้น
ผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยึดหยุ่นและคล่องตัวสูง

ปัจจัยที่ 2 : มีนวัตกรรมในการนำข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการพัฒนานโยบาย
การตัดสินใจ การบริหารจัดการและการให้บริการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 3 : มีเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการพัฒนานโยบาย
การตัดสินใจ การบริหารจัดการและการให้บริการของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 4 : มีนวัตกรรมการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรทั้งภายในและภายนอก
แบบอัตโนมัติของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 5 : มีนวัตกรรมการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรทั้งภายในและภายนอกแบบอัตโนมัติ
ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 6 : ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บข้อมูลและสามารถสื่อสารได้ ฉับไว รวดเร็วขึ้น
ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 7 : มีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครราชสีมา
ใช้ร่วมกันเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็วเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ให้มีมาตรฐานเดียวกัน

ปัจจัยที่ 8 : ระบบดิจิทัลที่บูรณาการข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารและจัด
การศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของสถานศึกษาและทุกภาคส่วนในจังหวัดนครราชสีมาที่เชื่อมโยงถึงกันและ
สามารถดูได้ทุกที่ ทุกเวลา มีความสะดวกไม่ต้องร้องขอ

ปัจจัยที่ 9 : ระบบการเปิดเผยข้อมูลให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง แบ่งปัน และใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและสะดวก

ปัจจัยที่ 10 : มีการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาให้สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยที่ 11 : มีระบบการพัฒนาความเป็นเลิศด้านการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท แบบสหสาขาวิชาของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลา

ปัจจัยที่ 12 : วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เป็นวัฒนธรรมแห่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบบริการและการบริหารจัดการองค์กรอย่างเต็มศักยภาพ

ปัจจัยที่ 13 : รูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมามีความยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ ทันสมัย

ปัจจัยที่ 14 : กฎ ระเบียบเกี่ยวกับการบริการและจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจัยที่ 15 : กระบวนการทำงานที่ได้มาตรฐาน และเป็นระบบจากต้นน้ำถึงปลายน้ำของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ และมีความเป็นเอกภาพ

ปัจจัยที่ 16 : ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานทุกระบวนการทั้ง ภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ประชาชนและภาคสังคม ด้วยต้นทุนที่ลดลง และคุ้มค่าจนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่ 17 : มีนวัตกรรมในทุกกระบวนการงานของสถานศึกษาในจังหวัด นครราชสีมา เพื่อให้องค์การมุ่งสู่ระบบการทำงานที่มีขีดสมรรถนะสูงและ มีความเป็นเลิศในระบบปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ 18 : มีเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา รองรับการดำเนินงานตามแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว มีความหลากหลายตามพื้นที่ตามยุคสมัยและสภาพแวดล้อม เฉพาะถิ่น และมีความเหมาะสม ทันสมัยใช้งานได้

ปัจจัยที่ 19 : มีแนวทางการทำงานในเชิงรุกด้านการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่สามารถนำเทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าในการทำงาน

ปัจจัยที่ 20 : กระบวนการทำงานแบบบูรณาการเกี่ยวกับการแบ่งปันทรัพยากรด้านการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ลดต้นทุนลง และคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

ปัจจัยที่ 21 : มีคู่มือมาตรฐานในการทำงานด้านการบริหารและจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 22 : สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเป็นสถานศึกษาสมัยใหม่ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้า

ด้านที่ 5 : ปัจจัยด้านการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ มีจำนวน 21 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 : ระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดีคนเก่งมีความผูกพันกับองค์กร

ปัจจัยที่ 2 : ระบบประเมินผลและเลื่อนระดับตำแหน่งของบุคลากร ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ยึดตามผลสัมฤทธิ์ของงานและ พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ 3 : มีกลไกการป้องกันการแทรกแซงและการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบของสถานศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่ 4 : แนวทางการสร้างความก้าวหน้าให้กับบุคลากรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ยึดตามความรู้ความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ 6 : มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ 7 : บุคลากรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเป็นมืออาชีพ มีจิตบริการ ทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีสำนึกในการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบและความสุจริต ปฏิบัติงานตามหลักการ และหลักวิชาชีพ ด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค กล้ายืนหยัดในการกระทำที่ถูกต้อง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ของตนเอง

ปัจจัยที่ 8: มีมาตรการการคุ้มครองและปกป้องบุคลากรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่กล้ายืนหยัดในการกระทำที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมการทำงานตามจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ปัจจัยที่ 9 : มีผู้นำทางยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ปัจจัยที่ 10 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีจิตสำนึก มีความเชี่ยวชาญ มีความคล่องตัว มีความสามารถที่หลากหลาย

ปัจจัยที่ 11 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สามารถแก้ปัญหาเป็น มีความคิดริเริ่ม และมีความเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ

ปัจจัยที่ 12: บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก ที่ตอบสนองความต้องการและเข้าใจความคาดหวังของประชาชน

ปัจจัยที่ 13 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีขีดความสามารถในการแก้ไข ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ทันทั่วถึง และเกิดประสิทธิผล

ปัจจัยที่ 14 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีจิตสำนึกในการปรับปรุง ใสใจ คุณภาพและการให้บริการในแง่มุมมองของการเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ

ปัจจัยที่ 15 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีทักษะและสมรรถนะในการ ทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อนำสู่สัมฤทธิ์ผลของความยั่งยืนและความสุข ทั้งผู้ปฏิบัติงานและประชาชน

ปัจจัยที่ 16 : มีการรวมกลุ่มบุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีความรู้ที่หลากหลายสาขาเข้ามาร่วมทำงาน เพื่อแก้ปัญหาและโจทย์ที่มีความซับซ้อนร่วมกัน

ปัจจัยที่ 17 : บุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาปฏิบัติตามระเบียบตอบสนองและทำงานตามการสั่งการจากระดับบนสู่ระดับล่าง

ปัจจัยที่ 18 : ผู้นำสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีวิสัยทัศน์ นำเป็น คิดเป็น

ปัจจัยที่ 19 : มีผู้นำที่ทำงานแข่งขัน จริงจัง ใส่ใจในรายละเอียด

ปัจจัยที่ 20 : มีแผนพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ให้มีความรอบรู้ ใช้ข้อมูลเป็น เปิดสู่การเรียนรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม

ปัจจัยที่ 21 : มีแผนพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับทิศทางการปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และทันสมัย

2. แนวทางการนำ “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตามตัวแบบ 7Ss. และประเมิน จุดอ่อน และจุดแข็ง ที่ส่งต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” ตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในตามตัวแบบ 7Ss. และประเมิน จุดอ่อน และจุดแข็ง

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (STRENGTHS)	จุดอ่อน (WEAKNESSES)
ยุทธศาสตร์ (STRATEGY)	(1) สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่ชัดเจน	(1) การทำยุทธศาสตร์ไม่ทบทวน SWOT ให้สอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง (2) ขาดการสื่อสาร วิสัยทัศน์ ทิศทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง
โครงสร้าง องค์กร (STRUCTURE)	(1) สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีโครงสร้างสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน (งานที่เป็น Function based)	(1) บทบาท ภารกิจ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและระบบงานยังไม่สอดคล้องกับภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้อง
ระบบงาน (SYSTEMS)	(1) สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ชัดเจนในบางระบบงาน เช่น ระบบบัญชี ระบบพัสดุ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบติดตามและประเมินผล ฯลฯ	(1) ขาดการออกแบบระบบงานแบบบูรณาการที่ส่งต่อการตอบสนองยุทธศาสตร์องค์กรและยุทธศาสตร์ชาติ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (STRENGTHS)	จุดอ่อน (WEAKNESSES)
ทักษะ (SKILL)		(1) บุคลากรขาดการพัฒนาสมรรถนะของแต่ละ สายงาน แต่ละตำแหน่งและแต่ละระดับให้ สอดคล้องคำบรรยายลักษณะงานใหม่ตาม ภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายใหม่ ที่เกี่ยวข้อง
ค่านิยมร่วม (SHARED VALUES)		(1) ขาดการสร้างค่านิยมร่วมและวัฒนธรรม องค์กรใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูป ประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
บุคลากร (STAFF)	(1) บุคลากรที่มีความรับผิดชอบและทุ่มเท	(1) จำนวนบุคลากรไม่สามารถรองรับปริมาณ งานที่เพิ่มขึ้น
รูปแบบการ บริหาร (STYLE)	(1) มีการมอบอำนาจจากผู้บริหารระดับสูง ตามลำดับ	(1) การจัดสรรทรัพยากร (คน อุปกรณ์ งบประมาณ) ไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอ (2) การมอบหมายงานบางครั้งไม่ตรงกับภาระ หน้าที่ที่รับผิดชอบ

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินปัจจัยภายนอกเกี่ยวกับโอกาสหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการยกระดับ
สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 พบว่า
ปัจจัยภายนอกด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นโอกาสที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ให้บรรลุเป้าหมายสูงถึง 13 ประเด็น
ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ การบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี 2) การสร้างความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐอื่นเพื่อ
ประโยชน์สุขของประชาชน 3) บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติ เป็นผู้
ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ต้องมี
มาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติ
หน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในสังกัด 5) ต้องจัดให้มี
มาตรฐานทางจริยธรรม สำหรับบุคลากรในสังกัด 6) ต้องนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร
การปฏิบัติงานและการบริการประชาชนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวก
แก่ประชาชน 7) ต้องจัดให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน
เพื่อให้ เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและบริการ
8) ต้องปรับปรุงและพัฒนา ภารกิจโครงสร้าง และระบบบริหารงานและแผนกำลังคน ให้ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ 9) ต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลเพื่อจูงใจให้มีความรู้

ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวมีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา 10) ต้องจัดให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัวเปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริต 11) ต้องปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 12) ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย 13) ต้องรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อสำนักงานภายในเวลา และตามรายการที่สำนักงานกำหนด เป็นต้น

ในขณะที่ผลการประเมินปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับจุดแข็งหรือจุดอ่อนที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ให้บรรลุเป้าหมาย พบว่ามีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง โดยที่จุดอ่อนมีตั้งแต่ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ (STRATEGY) ในประเด็นที่สำคัญ คือ 1) การทำยุทธศาสตร์ไม่ทบทวน SWOT ให้สอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง 2) ขาดการสื่อสาร วิสัยทัศน์ ทิศทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ (STRUCTURE) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ภารกิจ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและระบบงาน ยังไม่สอดคล้องกับภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านระบบงาน (SYSTEMS) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องขาดการออกแบบระบบงานแบบบูรณาการ ที่ส่งผลต่อการตอบสนองยุทธศาสตร์องค์การและยุทธศาสตร์ชาติ ปัจจัยด้านทักษะ (SKILL) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขาดการพัฒนาสมรรถนะของแต่ละสายงาน แต่ละตำแหน่งและแต่ละระดับให้สอดคล้องคำบรรยายลักษณะงานใหม่ตามภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (SHARED VALUES) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขาดการสร้างค่านิยมร่วมและวัฒนธรรมองค์กรใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ปัจจัยด้านบุคลากร (STAFF) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจำนวนบุคลากรไม่สามารถรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และปัจจัยด้านรูปแบบการบริหาร (STYLE) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) การจัดสรรทรัพยากร (คน อุปกรณ์ งบประมาณ) ไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอ และ 2) การมอบหมายงานบางครั้งไม่ตรงกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นต้น

จากผลการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดังกล่าวข้างต้นมีจำนวนทั้งสิ้น 68 ปัจจัย จากการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีผลต่อการนำปัจจัยดังกล่าวสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้สถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเป็นสถานศึกษา 4.0 และเป็นสถานศึกษาแห่งความเป็นเลิศด้านการศึกษาทุกระดับทุกประเภท จนสามารถบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามทิศทางการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาที่กำหนดไว้ว่า “คนโคราชทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีสัมมาชีพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ในปี พ.ศ. 2565” อันจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนย่อยตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(11)ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนย่อยที่ 2 การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย ได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า “เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น” และแผนย่อยที่ 3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่า “วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น” รวมทั้งเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนย่อยที่ 1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กำหนดเป้าหมายไว้ว่า “คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานมีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น” และแผนย่อยที่ 2 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์หลากหลาย กำหนดเป้าหมายไว้ว่า “ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น” เป็นต้น ภายใต้ตัวแบบการวิเคราะห์ภายนอก : C - PEST Analysis และ ตัวแบบการวิเคราะห์ภายใน : 7Ss. เพื่อนำผลการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในดังกล่าวมาจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการนำปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป

3. เพื่อให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด ผลการศึกษาพบว่า มี 9 แนวทางที่สามารถส่งผลให้สถานศึกษายกระดับการบริหารและจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในเชิงยุทธศาสตร์เชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด ดังนี้

3.1 กำหนดให้ “สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” เป็นหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อน “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 68 ปัจจัยสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

3.2 กำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในแต่ละปัจจัยโดยพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครราชสีมา และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.3 กำหนดให้ “สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” จัดทำแผนพัฒนาระบบราชการ 4.0 สู่การเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด เป้าหมายการพัฒนาอำเภอ เป้าหมายการพัฒนาตำบล รวมทั้งเชื่อมโยงเป้าหมายของสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศ กับเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยอย่างเป็นเอกภาพ

3.4 กำหนดให้ “สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” ออกแบบระบบการบริหารและกระบวนการทำงานทั้งภารกิจหลักและภารกิจรองในเชิงบูรณาผ่านระบบดิจิทัลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่รองรับระบบราชการ 4.0

3.5 กำหนดให้ “ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลุ่มพัฒนาระบบบริหารของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” “สร้างสถาปัตยกรรมองค์กรแห่งอนาคตยุค 4.0 ของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาผ่านระบบดิจิทัล” ที่เชื่อมโยงการทำงานกับทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

3.6 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ “สื่อสาร และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย” แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0

3.7 กำหนดให้ “หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย โดยการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานของแต่ละปัจจัย และจัดให้มีคลินิกการให้คำปรึกษาในการขับเคลื่อนแต่ละปัจจัยสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมทั้งหน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานศึกษาธิการภาคจำนวน 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวน 77 จังหวัด ให้สามารถดำเนินการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ให้บรรลุเป้าหมาย ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.8 จัดทำคู่มือหรือแนวทางมาตรฐานในการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย สร้างระบบการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในแต่ละปัจจัยจัดเตรียมทรัพยากรที่จำเป็นและสำคัญในการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย วางระบบตัวชี้วัดความสำเร็จ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละปัจจัย และวางระบบแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนปัจจัยการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ดังกล่าวสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

3.9 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “วิธีการดำเนินงานที่เป็นเลิศในแต่ละปัจจัย” เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานในแต่ละปัจจัยของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21

การอภิปรายผล

จากปัจจัยและแนวทางการนำ “ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมข้างต้น ส่งผลให้สถานศึกษาในจังหวัด

นครราชสีมาต้องพลิกโฉมองค์กร (Transformation) ให้เป็นศูนย์กลางยุทธศาสตร์ด้านการขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษา (Strategic centers) ทุกระดับทุกประเภท เพื่อเชื่อมโยงเป้าหมายการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา กับเป้าหมายการจัดการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนโคราชทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีสัมมาชีพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21” (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา, 2564) อันจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา กำหนดเป้าหมาย ไว้ว่า “ศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมและการท่องเที่ยวของภูมิภาค นวัตกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม สังคมคุณภาพสูง” (จังหวัดนครราชสีมา, 2564) และส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อย: การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น เป้าหมายคือ วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคน เป้าหมาย คือ 1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทย มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง และเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยตามวิสัยทัศน์ของประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ได้ตามระยะเวลาที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดและส่งผลให้การจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาสามารถเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจและเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัดนครราชสีมาควรขับเคลื่อนให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท นำปัจจัยที่มีผลต่อ “การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0” ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อ “การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศฯ จำนวน

3-5 ลำดับไปปฏิบัติก่อน จากนั้นกำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการในแต่ละปัจจัยดังกล่าวไปจัดทำต้นแบบในการดำเนินการนำต้นแบบดังกล่าวไปทดลองดำเนินการในสถานศึกษาจริง นำผลการทดลองดำเนินการในสถานศึกษาที่จริงไปปรับปรุงต้นแบบ จนกระทั่งนำต้นแบบที่ผ่านการปรับปรุงใหม่ไปดำเนินการในสถานศึกษาจริงอีกครั้ง และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “วิธีการดำเนินงานที่เป็นเลิศในแต่ละปัจจัย” ให้แก่สถานศึกษาในจังหวัดที่เหลืออีก 76 จังหวัด เพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาในจังหวัดดังกล่าว “นำต้นแบบในแต่ละปัจจัย” ไปพัฒนาเพื่อ “ยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามบริบทเชิงพื้นที่ในแต่ละจังหวัด: รองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ให้เป็นรูปธรรม อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ผลลัพธ์ที่ได้จากนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม: ประกอบด้วยผู้รับผลประโยชน์จำนวน 4 กลุ่ม คือ 1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 1.1) คุณภาพในการจัดการเรียนรู้ของครู 1.2) ความพึงพอใจของครู 2) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 3) ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 3.1) สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3.2) สถานศึกษาได้รับการยอมรับ 4) ผลที่เกิดขึ้นกับระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4.1) การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคมและประเทศ 4.2) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนและประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงของการนำปัจจัยที่มีผลต่อ “การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” สู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย
2. ศึกษากลไกการขับเคลื่อนแนวทางการนำปัจจัยที่มีผลต่อ “การยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model” สู่การปฏิบัติ
3. ศึกษาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 ภายใต้โมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล “XYZ Model”

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2563). แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2561 - 2565 ฉบับทบทวน
 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. https://www2.nakhonratchasima.go.th/ebook_strategy
 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 หน้า 1.
 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. (2563). แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2562- 2565) จังหวัด
 นครราชสีมา (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.
<http://www.npeo.go.th/info.php?id=302>
 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). รายงานงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
 ประจำปี 2562. http://nscr.nesdc.go.th/nscr_report/
 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
 ประจำปี 2563. http://nscr.nesdc.go.th/nscr_report/
 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูป
 ประเทศ ประจำปี 2563. http://nscr.nesdc.go.th/nscr_report/

การจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์กลุ่ม
The Grouping of Ordinary National Educational Test Average Scores on Grade 6
Schools Level in Central and Bangkok Thailand for
The Academic Year 2020 by Using Cluster

ศิริดา บุรชาติ¹ สรรเสริญ ตาแก้ว² และศิริพร ทองแก้ว³

Sirida Burachat¹ Sansern Takaew² and Siriporn Thongkaew³

Received: June 10, 2022; Revised: July 22, 2022; Accepted: August 3, 2022

บทคัดย่อ

การจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลหัตถภูมิ จากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5,311 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ จัดกลุ่ม แบบไม่เป็นขั้นตอน (Non-hierarchical Cluster Analysis) จำแนกเป็น 4 รายวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและ กรุงเทพมหานครที่เข้ารับการทดสอบจำนวน 5,311 โรงเรียน ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษและ คณิตศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 ซึ่งพบว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่นอกเมือง โดยมีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ในวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่ 36.92 ค่าเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์อยู่ที่ 23.69 ส่วนรายวิชาวิทยาศาสตร์จัดอยู่ใน กลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของกลุ่มอยู่ที่ 38.38 และรายวิชาภาษาไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของกลุ่มอยู่ที่ 54.40 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจดำเนินการหาแนวทาง เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา ให้มีความเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์จัดกลุ่ม

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

¹Assistant Professor., Director of National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

²หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์และทรัพยากรบุคคล สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

²Chief of Strategy and Human Resources Division, National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

³นักวิชาการวิจัยและพัฒนา สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

³Researcher., National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

Abstract

This article is a secondary data analysis of Ordinary National Educational Test Ordinary National Educational Test (O-NET) average scores on grade 6 schools level in central and Bangkok Thailand. The population are 5,311 schools of grade 6 level that took O-NET in academic year 2020. The data are the average scores of 4 subjects: English, Thai, Mathematics and Science. Data were analyzed by using Non-hierarchical Cluster Analysis.

Results revealed that English and Mathematics subjects were in group 3 (the mean of English subjects=36.92, the mean of Mathematics=23.69) which was a small size schools in the suburban area. While Science subject was in group 2 (mean=38.38) and Thai subject was in group 1 (mean=54.40) The results can be used in planning or deciding to find a way to develop or improve the teaching and learning management of English and Mathematics at the elementary level to be suitable for each schools and learners.

Keyword: Non-hierarchical Cluster Analysis, O-NET

บทนำ

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. เป็นการทดสอบเพื่อประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ครอบคลุม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียน 2) เพื่อให้สามารถนำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน 3) นำไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ 4) เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ด้านอื่น ๆ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2564)

ในการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ สทศ. ได้รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน แบบรายบุคคลและแบบรายสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการทดสอบไปใช้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล และการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน รวมทั้ง สทศ. ยังมีการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานให้กับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่รับผิดชอบอีกด้วย จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานมีความสำคัญทั้งต่อตัวผู้สอบและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ในระดับนโยบายเป็นการดำเนินงานของส่วนกลางหรือหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในการนำข้อมูลผลการสอบมาใช้เพื่อเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับ

การกำหนดมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การจัดกลุ่มเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาสังกัด จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา หรือปัจจัยด้านอื่น เนื่องจากมีผลการสอบที่สามารถเทียบเคียงกันได้จากเครื่องมือชุดเดียวกัน และทำการสอบพร้อมกัน การจัดกลุ่มสถานศึกษาตามความโดดเด่นของผลการสอบเพื่อการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา การให้ความช่วยเหลือเร่งแก้ปัญหาแก่กลุ่มสถานศึกษาที่มีผลคะแนนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย สำหรับระดับปฏิบัติการสถานศึกษาทราบระดับคุณภาพของโรงเรียนจากคะแนนของนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าสอบทุกคน สามารถนำไปเปรียบเทียบผลกับโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็น สังกัด ขนาด หรือตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ชนันท์ ธนารัษฎะภูมิ, 2563)

การวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster analysis) เป็นการแบ่งคน สัตว์ หรือสิ่งของออกเป็นกลุ่มย่อยอย่างน้อย 2 กลุ่ม โดยสิ่งที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีลักษณะที่สนใจเหมือนกันหรือคล้ายกัน สิ่งที่อยู่ต่างกลุ่มกันจะมีลักษณะแตกต่างกัน สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดกลุ่มจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ใช้ ในด้านการศึกษาสามารถใช้ในการแบ่งนักเรียนตามกลุ่มผลการเรียน รายได้ครอบครัว ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ระดับสติปัญญา โดยให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีผลการเรียน IQ รายได้และระดับการศึกษาของพ่อแม่คล้ายกัน ส่วนนักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันจะมีผลการเรียน IQ รายได้ และระดับการศึกษาพ่อแม่ต่างกัน (กัลยา วาณิชบัญชา, 2564)

ดังนั้น สทศ. จึงได้ศึกษาข้อมูลและดำเนินการจัดกลุ่มสถานศึกษาตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน โดยบทความฉบับนี้จะรายงานผลการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ โดยผลจากการวิเคราะห์จะทำให้ได้สารสนเทศเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบตามปัจจัยด้านอื่น ๆ เพื่อให้สามารถจำแนกข้อมูลให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้นและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจดำเนินการหาแนวทางเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้มีความเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระดับโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความ

การจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนน หมายถึง การจำแนกค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาในระดับโรงเรียน ของผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2563 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่ม แบบไม่เป็น ขั้นตอน (Non-hierarchical Cluster Analysis)

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มี นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ในปีการศึกษา 2563

เขตพื้นที่ หมายถึง พื้นที่ตั้งของโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและ กรุงเทพมหานครที่มีนักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ในปีการศึกษา 2563 แบ่งออกเป็น

1. เขตนอกเมือง หมายถึง โรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดใน ภาคกลาง

2. เขตในเมือง หมายถึง โรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดในภาค กลางรวมทั้งโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในภาคกลางและกรุงเทพมหานครจำแนกตามจำนวนนักเรียน แบ่ง ออกเป็น

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 300 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 1,000 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 2,000 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 2,000 คน

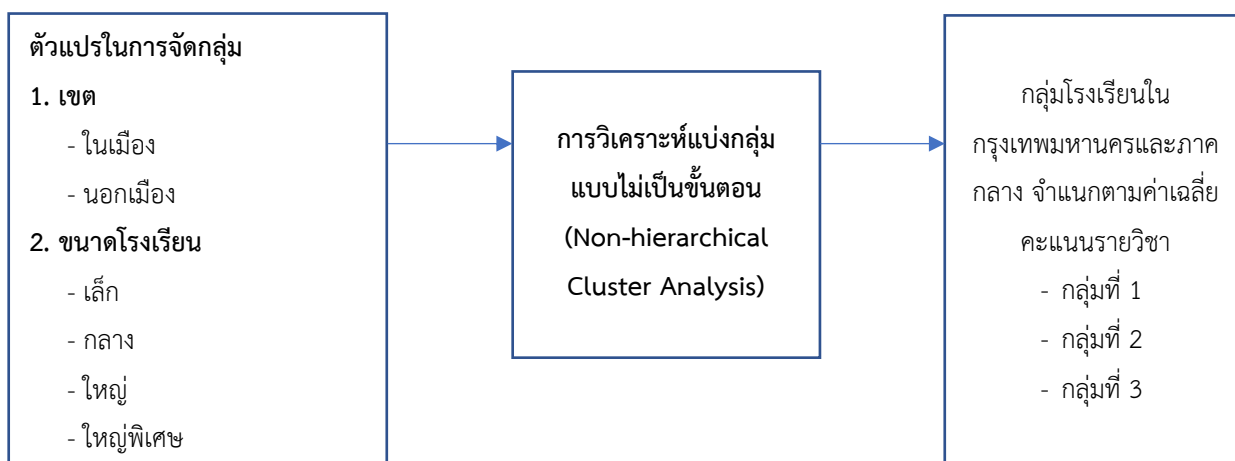
รายวิชา หมายถึง วิชาที่มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 4 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์

กลุ่มที่ 1 หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบเป็นลำดับที่ 1 จากการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนน

กลุ่มที่ 2 หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบเป็นลำดับที่ 2 จากการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนน

กลุ่มที่ 3 หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบเป็นลำดับที่ 3 จากการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนน

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25,642 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 5,311 โรงเรียน ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) เขตพื้นที่ 2) ขนาดโรงเรียน และ 3) ค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาในระดับโรงเรียน โดยแบ่งเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ที่ได้จากฐานข้อมูลของ สทศ.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งใช้สำหรับเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลกลางของ สทศ.

3. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบ่งกลุ่มแบบไม่เป็นขั้นตอน (Non-hierarchical Cluster Analysis) หรือ K – Means Cluster Analysis

วิธีดำเนินการ

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้คัดเลือกจากโรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานครทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาจำแนกตามภูมิภาคสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และยังพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานเพิ่มสูงขึ้น เช่น โครงการเพิ่ม

ศักยภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แผนงานยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จ.ฉะเชิงเทรา

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบบันทึกข้อมูลในรูปแบบตารางสำหรับบันทึกข้อมูลหัตถ์ตามลำดับต่อไปนี้ 1) รหัสสถานศึกษา 2) ชื่อสถานศึกษา 3) สังกัด 4) จังหวัด 5) ภาค 6) เขตพื้นที่ (ในเมือง และนอกเมือง) 7) ขนาดโรงเรียน (เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ) 8) ชื่อวิชา 9) จำนวนผู้เข้าสอบ 10) ค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในระดับโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหัตถ์จากฐานข้อมูลกลางของ สทศ. โดยการเขียนโปรแกรมด้วย Structured Query Language (SQL) เพื่อเรียกใช้เฉพาะข้อมูลที่ต้องการตามที่ได้ระบุไว้ในเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูล

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive statistic) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มแบบไม่เป็นขั้นตอน (Non-hierarchical Cluster Analysis) หรือ K – Means Cluster Analysis ด้วยคำสั่ง Classify เลือก K-Means Cluster Analysis ในโปรแกรม SPSS version 22 กำหนดเงื่อนไขในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 4 รายวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- 2) กำหนดค่า Iterate 30 รอบ และกำหนดการจำแนกกลุ่มเบื้องต้นออกเป็น 3 กลุ่ม
- 3) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ได้แก่ 1) เขตพื้นที่ 2) ขนาดโรงเรียน
- 3) ค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาในระดับโรงเรียน

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์จัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร โดยทดสอบค่าสถิติ F และ Observed significance พบว่า ค่าสถิติ F มีค่าสูง และค่า Observed significance เท่ากับ .000 จึงสามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์จัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชา โรงเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาที่แตกต่างกัน โดยค่าสถิติ F และ Observed significance ของทั้ง 4 รายวิชา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติ F และ Observed significance

วิชา	ค่าสถิติ F	Observed significance
ภาษาอังกฤษ	13309.422	.000
ภาษาไทย	11339.757	.000
คณิตศาสตร์	8364.787	.000
วิทยาศาสตร์	8679.765	.000

เมื่อพิจารณาผลการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชา พบว่า

1. วิชาภาษาอังกฤษ กลุ่ม 1 เป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 65.59 จำนวน 96 โรงเรียน กลุ่ม 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 54.77 จำนวน 448 โรงเรียน และกลุ่ม 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 39.42 จำนวน 4,766 โรงเรียน

2. วิชาภาษาไทย กลุ่ม 1 เป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 54.48 จำนวน 2,619 โรงเรียน กลุ่ม 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 43.83 จำนวน 1,021 โรงเรียน และกลุ่ม 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 38.66 จำนวน 1,670 โรงเรียน

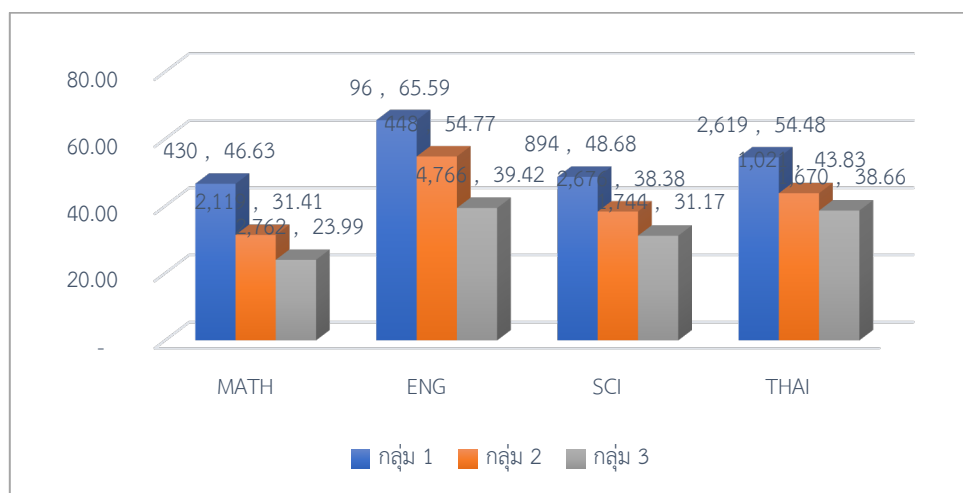
3. วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่ม 1 เป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 46.63 จำนวน 430 โรงเรียน กลุ่ม 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 31.41 จำนวน 2,119 โรงเรียน และกลุ่ม 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 23.99 จำนวน 2,762 โรงเรียน

4. วิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่ม 1 เป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 48.68 จำนวน 894 โรงเรียน กลุ่ม 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 38.38 จำนวน 2,676 โรงเรียน และกลุ่ม 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มเท่ากับ 31.17 จำนวน 1,744 โรงเรียน

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียน และค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่ม จำแนกตามรายวิชา

วิชา	กลุ่ม 1		กลุ่ม 2		กลุ่ม 3	
	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	จำนวนโรงเรียน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	จำนวนโรงเรียน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม	จำนวนโรงเรียน
ภาษาอังกฤษ	65.59	96	54.77	448	39.42	4,766
ภาษาไทย	54.48	2,619	43.83	1,021	38.66	1,670
คณิตศาสตร์	46.63	430	31.41	2,119	23.99	2,762
วิทยาศาสตร์	48.68	894	38.38	2,676	31.17	1,744

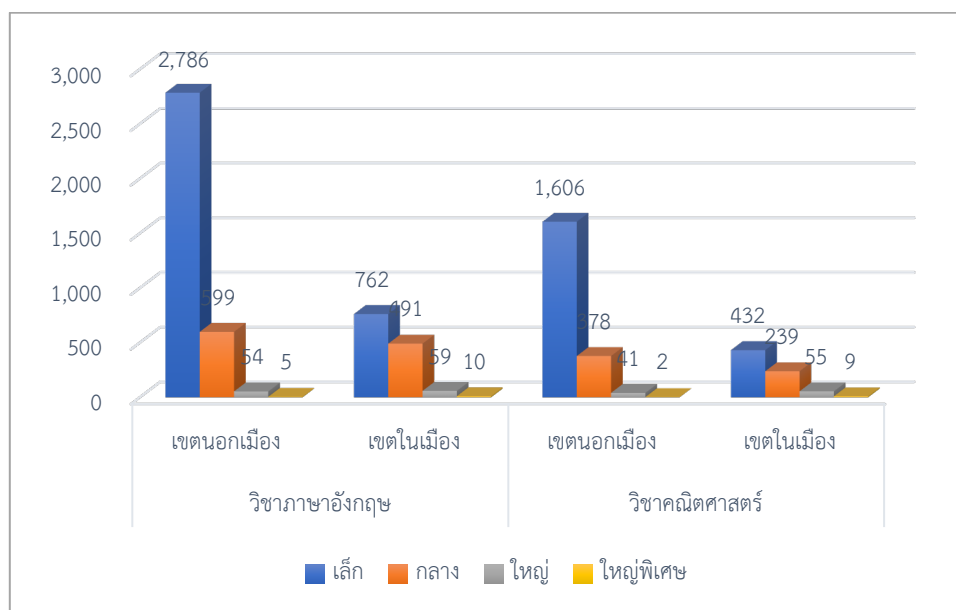

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงจำนวนโรงเรียน และค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่ม จำแนกตามรายวิชา

เมื่อพิจารณาผลการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชา พบว่า ในรายวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 โดยสามารถจำแนกโรงเรียนในกลุ่มดังกล่าวตามเขตพื้นที่และขนาดโรงเรียนได้ดังแสดงในตารางที่ 3 และกราฟที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนที่มีผลการจัดกลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 จำแนกตามเขตพื้นที่ และขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	วิชาภาษาอังกฤษ			วิชาคณิตศาสตร์		
	เขตนอกเมือง	เขตในเมือง	รวม	เขตนอกเมือง	เขตในเมือง	รวม
เล็ก	2,786	762	3,548	1,606	432	2,038
กลาง	599	491	1,090	378	239	617
ใหญ่	54	59	113	41	55	96
ใหญ่พิเศษ	5	10	15	2	9	11
รวม	3,444	1,322	4,766	2,027	735	2,762

ภาพที่ 3 จำนวนโรงเรียนที่มีผลการจัดกลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3

สรุปผลการศึกษา

จากการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์กลุ่ม พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษจัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.99 และ 39.42 ตามลำดับ ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนน 38.38 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบทั้ง 3 วิชา น้อยกว่าร้อยละ 50 มีเพียงรายวิชาภาษาไทยเท่านั้นที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบมากกว่าร้อยละ 50 คือ ร้อยละ 54.48 และมีผลการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในกลุ่มที่ 1

เมื่อพิจารณาเขตพื้นที่และขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรายวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 23.99 และ 39.42 ตามลำดับนั้น เป็นโรงเรียนขนาดเล็กเขตนอกเมือง ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนน 38.38 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กเขตนอกเมืองเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดกลุ่มค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในระดับโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร พบว่าในรายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลผลการทดสอบกับการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของ เนติ เถลยวาเรศ และคณะ (2559) ที่ศึกษาการจัดการข้อมูลและประเมินผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูล

ปี 2553 และ 2556 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี และเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 5 ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี 2553 และ ปี 2556 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ภาษาอังกฤษ รวมทั้งงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2562) ที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในรอบ 5 ปี (2556-2560) ทั้ง 3 ระดับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยมีแนวโน้มลดลง

เมื่อพิจารณาผลการจัดกลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่นอกเมืองและเป็นโรงเรียนขนาดเล็กสอดคล้องกับ เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ และพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในบริบท นอกเมือง มีบรรยากาศการแข่งขันทางด้านวิชาการและมีความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ในการเรียนน้อย เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กอยู่นอกเมืองจะประสบ ปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมืองจึงส่งผลให้คะแนน O-NET ของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดเล็กดังกล่าวต่ำ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ ทำให้ได้สารสนเทศที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ จัดอยู่ในกลุ่มต่ำ ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายสามารถนำข้อมูลกลุ่มโรงเรียนจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ใ นการวางแผนเพื่อการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนรายวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มต่ำในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีข้อมูลเชิงลึกในด้านต่าง ๆ สำหรับ การวางแผนพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2564). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนติ เฉลยวาเรศ. บุญยานุช เฉวียงหงส์ และ ปกเกศ ชนะโยธา (2559). การจัดการข้อมูลการวัดและประเมินผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูลปี 2553 และ 2556 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรีและเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 5. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*. 6(10), 1-14
- ธนันท์ ธนารัชตะภูมิ. (2563). การใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์*. 48(1), 63-82.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). *มาตรฐานการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562). *รายงานแนวทางการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด. นนทบุรี.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ สิริศักดิ์ อาจิวิชัย และ ภริภา จันทรอินทร์. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

การวินิจฉัยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

Diagnosing the Ordinary National Educational Test Results in Thai Language of Grade 6 and 9 for 2020 Academic Year of Border Patrol Police Schools.

ศิริดา บุรชาติ¹ และ ศรุตา เห็นสว่าง²

Sirida Burachat¹ and Saruda Hensawang²

Received: June 20, 2021; Revised: August 3, 2022; Accepted: August 4, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวินิจฉัยผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 และเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวชี้วัดที่ต้องได้รับการพัฒนามีจำนวน 11 ตัวชี้วัด โดยเฉพาะสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เป็นสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด การวินิจฉัยข้อสอบ O-NET จากบัตรข้อสอบ พบว่านักเรียนมีจุดบกพร่อง ทั้งหมด 4 ด้าน คือ ข้อบกพร่องด้านความรู้ ด้านทักษะในการเรียนรู้ ด้านการอ่านตีความ และข้อบกพร่องด้านอื่น ๆ ตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีตัวชี้วัดที่ต้องได้รับการพัฒนา 13 ตัวชี้วัด โดยเฉพาะสาระที่ 2 การเขียน เป็นสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด การวินิจฉัยข้อสอบ O-NET จากบัตรข้อสอบ พบว่านักเรียนมีจุดบกพร่อง ทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านทักษะในการเรียนรู้ ด้านความรู้ และข้อบกพร่องด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาวิชาภาษาไทยจะต้องจัดให้หลากหลายและสอดคล้องกับหลักสูตรหรือบทเรียนนั้น ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในด้านทักษะทางภาษา ดังต่อไปนี้ วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม หรือการจัดกิจกรรม/รูปแบบการสอนที่หลากหลายเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจในการเรียนของนักเรียน การจัดการเรียนรู้แบบการระดมความคิดและแบบใช้คำถามเป็นการมุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผลวิเคราะห์ หรือรูปแบบการสอนตรงโดยการบรรยายทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและให้นักเรียนได้ฝึกฝนจากตัวอย่าง ประกอบกับการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยเชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง

คำสำคัญ: การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน การวินิจฉัยผลการทดสอบ O-NET ข้อบกพร่อง

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

¹Assistant Professor., Director of National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

²นักวิชาการวิจัยและพัฒนา สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

²Researcher., National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

ABSTRACT

The objectives of this study were to diagnose the Ordinary National Educational Test (O-NET) results in Thai language, Grade 6 and 9 for 2020 Academic Year of Border Patrol Police Schools. The results of the O-NET test showed that at the Grade 6 level, there were 11 indicators that needed to be developed. In particular, Substance 4 (the principle of Thai language), was the substance with the lowest average score. Diagnosis of the O-NET result from the item card in Grade 6 revealed that the students had deficiencies in 4 areas, namely knowledge, learning skills, reading interpretation and other defects, respectively. In Grade 9, there were 13 indicators that needed to be developed, especially Substance 2 (writing), which had the lowest average score. Diagnosis of the O-NET result from the item card in Grade 9 revealed that the students had deficiencies in 3 areas, namely learning skills, knowledge and other defects, respectively.

Guidelines for teaching and learning to address educational deficiencies in Thai language must be diverse and consistent with that curriculum or lesson in order to help students achieve their goals in the language skills as follows: Teaching methods using role-plays, simulations, games, or a variety of activities/teaching styles motivate students interest in learning. Brainstorming and question-based learning are aimed at developing thought processes for students to use rational thinking. Direct teaching style by lecture method to learn according to the specified objectives and allows students to practice by example. Integrated learning is the interconnection of interrelated sciences or subject areas that blend together to create meaningful, diverse and practical knowledge.

Keyword: Ordinary National Educational Test, Diagnosing the O-NET, Defect

บทนำ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. เป็นสถาบันที่จัดตั้งเพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และให้บริการทางด้านการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์รวบยอดของนักเรียนที่ต้องการวัดผ่านการจัดการทดสอบในระดับชาติ เมื่อเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงการศึกษาดิจิทัล, 2551) จำนวน 5 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์

และวิทยาศาสตร์ โดยวิชาภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ และใช้ภาษาในการประกอบกิจการงาน และเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทย จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้อง โดยวิชาภาษาไทย มีทั้งหมด 5 สารการเรียนรู้ ได้แก่ สารที่ 1 การอ่าน สารที่ 2 การเขียน สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สารที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ประมาณร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563)

เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาด้านระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบ O-NET แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ดังนั้นการวิเคราะห์จุดบกพร่องที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินเชิงวินิจฉัย (Diagnostic assessment) เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสิน จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรค มีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนานักเรียนและวิธีการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนในด้านการศึกษา โดยพยายามชี้ถึงข้อบกพร่องที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ได้ ดังนั้นการวินิจฉัยผลการเรียนรู้ว่านักเรียนบรรลุมาตรฐานหรือไม่จึงเป็นสิ่งสำคัญ ให้ความสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ อีกมุมหนึ่ง สทศ. มีความมุ่งหวังในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ที่มีการจัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีหลากหลายมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเมือง ทั้งด้านกายภาพ สังคมและโอกาส อาทิ พื้นที่ตั้ง ภูมิภาค กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ความพร้อมของผู้ปกครอง อีกทั้งมีความท้าทายในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ตชด. ที่ครูของโรงเรียน ตชด. ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์โดยตรง

ดังนั้นการศึกษานี้จึงเป็นการวินิจฉัยผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยระบุจุดบกพร่องของนักเรียน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาจำแนกตามกลุ่มสารการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์จากลักษณะข้อสอบที่นักเรียนตอบคำถามได้น้อย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ และคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละระดับช่วงชั้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวินิจฉัยผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามกลุ่มสารการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวินิจฉัยข้อบกพร่องที่เกิดจากผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ระดับที่มีการเรียนการสอนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จากการพิจารณาลักษณะข้อคำถามที่นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้น้อย จำแนกตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด โดยข้อคำถามที่นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้น้อย เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าจุดกลางของช่วงคะแนนระดับปานกลาง โดยอ้างอิงจากรายงานผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 ฉบับที่ 1 ผลการทดสอบรายบุคคลสำหรับโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวินิจฉัยข้อบกพร่อง หมายถึง การดำเนินการระบุจุดบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน จากบัตรข้อสอบ (Item Card) ที่มีการระบุตัวเลือกที่ถูก และคำอธิบายหรือที่มาของตัวเลือกที่ผิด เพื่อวิเคราะห์ว่านักเรียนมีจุดบกพร่องในด้านใด ซึ่งจะทำให้ทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างกว้าง ๆ ในภาพรวม

แนวทางการแก้ไขจุดบกพร่อง หมายถึง แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยอ้างอิงจากรายงานการนำผลการทดสอบ O-NET นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการ วิชาภาษาไทยของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการศึกษาจะช่วยให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงจุดบกพร่องตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่ต้องได้รับการพัฒนาในระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รวมถึงแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อพัฒนานักเรียนหรือแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนให้ดีขึ้น

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวินิจฉัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า วินิจฉัย ไว้ว่า หมายถึง การไตร่ตรอง การใคร่ครวญ การตัดสินใจ การชี้ขาด เช่น เรื่องนี้วินิจฉัยได้ 2 ทาง (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) เป็นคำที่ปรากฏในทางการแพทย์และพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อศึกษาปัญหาหรือสาเหตุของความเจ็บป่วย เช่น การวินิจฉัยโรค และกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวินิจฉัย คือการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์หรือตีความหมายของข้อมูลที่รวบรวมได้หลาย ๆ วิธีมาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน ส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด ในด้านการศึกษา ก็มีการนำสิ่งนี้มาใช้เช่นกัน โดย สุพัทตร์ พิบูลย์ (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า การวินิจฉัย ไว้ว่าคือการค้นหาลักษณะข้อบกพร่องเพื่อใช้หาความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือตรวจสอบความผิดพลาดทางความเข้าใจของนักเรียน นำไปสู่การหาวิธีพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดนั้น ๆ หรือในบางครั้งอาจใช้คำว่า การประเมินเชิงวินิจฉัย (Diagnostic assessment) เป็นกระบวนการใช้ดุลพินิจในการศึกษาพิจารณาสิ่งที่จะประเมิน เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และสาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่หนทางการแก้ไขปัญหาวางแผนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการวิจัยของ สังวรณัฏ์ จัตุระโทก และคณะ (2559) ได้สรุปความหมายของการประเมินเชิงวินิจฉัยว่า หมายถึง การระบุจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน มีเป้าหมายเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่รอบรู้ในเนื้อหา หรือทักษะนั้น ๆ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น เช่น แบบสอบวินิจฉัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวินิจฉัยจะมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของครู และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน การวินิจฉัยสามารถจำแนกตามระดับความละเอียดในการวินิจฉัยได้ 3 ประเภท ได้แก่ การวินิจฉัยรูปแบบทั่วไป การวินิจฉัยแบบวิเคราะห์ และการวินิจฉัยแบบคลินิก (Underhill, 1972 อ้างถึงใน สังวรณัฏ์ จัตุระโทก และคณะ 2559)

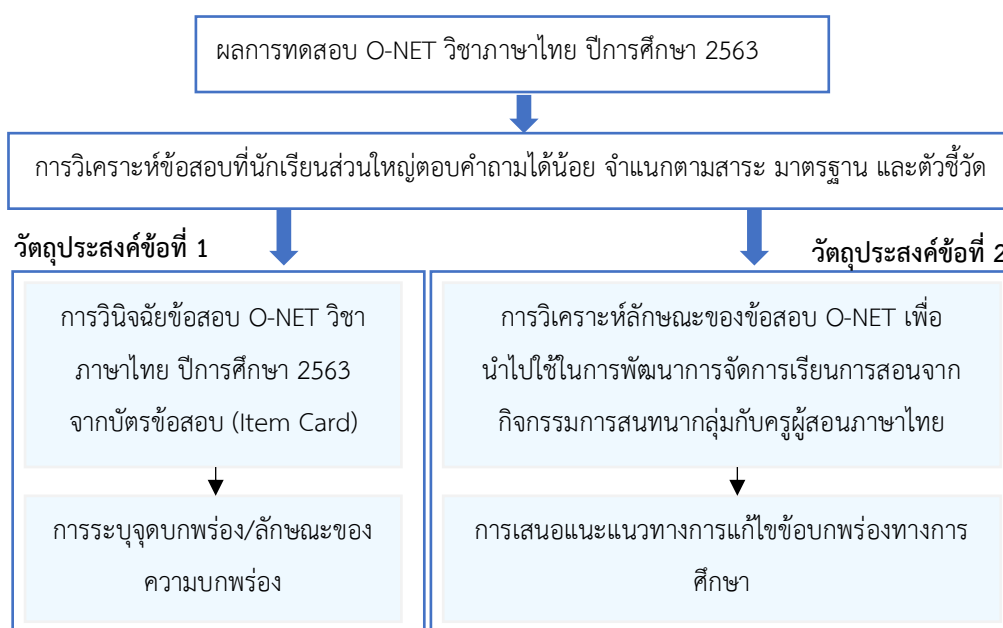
2. รูปแบบการสอนภาษาไทย

จุดมุ่งหมายสำคัญในการสอนภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางภาษา ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทิศนา ขัมมณี (2560) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า คือ สภาพ ลักษณะของการเรียนการสอน ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบตามหลักทฤษฎี ประกอบด้วยกระบวนการ หรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้นั้นเป็นไปตามทฤษฎี

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมีวิธีการที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะมากที่สุด สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริง การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจะต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือบทเรียนนั้น ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านเจตคติ และด้านทักษะทางภาษา การจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย สามารถจัดกิจกรรมประกอบการสอนภาษาไทยได้ทุกขั้นตอนของการสอน (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2561) ตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมขณะดำเนินการสอน และกิจกรรมทบทวนบทเรียน (สงัด อุทรานันท์, 2525) เทคนิคที่

พบบ่อยในการเข้าสู่บทเรียน เช่น การใช้ภาพ หุ่นจำลอง ภาพยนตร์ แผนภูมิ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทุกทักษะ การเล่าประสบการณ์ การเขียนจดหมายส่วนตัว การแสดงละคร การร้องเพลง การขับเสภา การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการเรียนการสอน ทำให้เนื้อหาในการเรียนการสอนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ราตรี เปรียวพานิช (2547) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาไทยดีขึ้น เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน หรือการสอนรูปแบบการสอนตรง (Direct instruction model) เช่น รูปแบบการฝึกอบรม รูปแบบการสอนเพื่อความรอบรู้ และรูปแบบการสอนอย่างแจ่มชัด รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดและการแก้ปัญหา เน้นการทำงานแบบร่วมมือกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2565)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นข้อสอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 32 ข้อ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อสอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 35 ข้อ และข้อสอบรูปแบบปรนัย 5 ตัวเลือก 2 คำตอบ จำนวน 5 ข้อ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยข้อบกพร่องครั้งนี้ คือ นักเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,752 คน จาก 214 โรงเรียน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 143 คน จาก 2 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องคือ ครูผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาภาษาไทย ด้วยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีครูผู้สอนเข้าร่วมโครงการจำนวน 4 คน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุจุดบกพร่องหรือลักษณะของความบกพร่อง จากผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาในรายวิชาภาษาไทย โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 เพื่อค้นหาข้อสอบข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบถูกต่ำกว่าจุดกลางของช่วงคะแนนระดับปานกลาง โดยอ้างอิงจากรายงานผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 ฉบับที่ 1 ผลการทดสอบรายบุคคลสำหรับโรงเรียน เรื่องเกณฑ์ของการคำนวณช่วงระดับคะแนน O-NET ที่มีการกำหนดระดับคุณภาพของระดับคะแนน ช่วงคะแนน ของแต่ละวิชาแบ่งออกเป็น 8 ระดับ เมื่อพิจารณาช่วงคะแนนระดับปานกลางวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ 39.50-51.59 คะแนน ดังนั้นจุดกลางของช่วงคะแนนนี้จึงเท่ากับ 39.50 คะแนน และช่วงคะแนนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ 38.00-50.99 ดังนั้นจุดกลางของช่วงคะแนนนี้จึงเท่ากับ 38.00 คะแนน ถ้าคะแนนร้อยละการตอบถูกรายข้อของนักเรียนมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจุดกลางของช่วงคะแนนระดับปานกลางจะถือว่าข้อสอบข้อนั้นมีผู้ตอบได้น้อยและควรได้รับการพัฒนา

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับข้อสอบข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบถูกน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิชาภาษาไทยมีครูผู้สอนร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักวิชาการ สทศ. ที่เป็นคณะทำงาน

2.4 จัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในการค้นหาประเด็นเกี่ยวกับร้อยละการตอบถูกในแต่ละข้อที่อยู่ในระดับต่ำว่ามีปัญหาหรือสาเหตุมาจากปัจจัยใด และครูผู้สอนควรจะใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไรเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

2.5 การวินิจฉัยข้อบกพร่อง ด้วยการวินิจฉัยรูปแบบทั่วไป โดยระบุจุดบกพร่อง เพื่อบ่งชี้ข้อบกพร่องในแต่ละด้าน จากบัตรข้อสอบ (Item card) วิชาภาษาไทย เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีจุดบกพร่องในด้านใดบ้าง เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ และข้อสอบรูปแบบปรนัย 5 ตัวเลือก 2 คำตอบ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ประกอบด้วย การคำนวณคะแนนเฉลี่ย (Mean) ร่วมกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม (Percentage)

6. การดำเนินการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาจากรายงานการนำผลการทดสอบ O-NET นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ผลการวิจัย

การวินิจฉัยข้อบกพร่องจากผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการพิจารณาลักษณะข้อคำถามที่นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้น้อย จำแนกตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ด้วยการวินิจฉัยรูปแบบทั่วไป โดยระบุจุดบกพร่อง เพื่อบ่งชี้ข้อบกพร่องของแต่ละด้าน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง พบว่า

1. ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวชี้วัดที่ต้องได้รับการพัฒนา ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีจำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ **สาระที่ 1 การอ่าน** (มาตรฐาน ท 1.1) จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ป.6/2 อธิบายความหมายของคำประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร และ ป.6/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน **สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด** (มาตรฐาน ท 3.1) จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู **สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย** (มาตรฐาน ท 4.1) จำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ป.6/2 ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ป.6/3 รวบรวมและบอกความหมาย ของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ป.6/4 ระบุลักษณะของประโยค ป.6/5 แต่งบทร้อยกรอง ป.6/6 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต **สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม** (มาตรฐาน ท 5.1) มีจำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัด ป.6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.1 การวินิจฉัยจุดบกพร่อง

จากผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 วิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายสาระ พบว่าสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เป็นสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า หลักการใช้ภาษาไทยควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รองลงมาคือสาระที่ 3 การฟัง การดู

และการพูด ตามลำดับ โดยจุดบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในการวินิจฉัยข้อสอบ O-NET พบว่านักเรียนมีจุดบกพร่อง ทั้งหมด 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

- ข้อบกพร่องด้านความรู้ คิดเป็นร้อยละ 49.5 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย ยกตัวอย่างเช่น คำบุพบท คำราชาศัพท์ ระดับของภาษา คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เป็นต้น
- ข้อบกพร่องด้านทักษะในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 28.61 ของข้อบกพร่องทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น การจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ประเภทหรือลักษณะของคำ การวิเคราะห์ความแตกต่างของประโยค การเปรียบเทียบ การแปลความ
- ข้อบกพร่องทางด้านการอ่านตีความ การวิเคราะห์โจทย์ รวมถึงความละเอียดรอบคอบในการทำข้อสอบ หรือการพิจารณาตัวเลือกในแต่ละข้อให้ละเอียดถี่ถ้วน คิดเป็นร้อยละ 15.51 ของข้อบกพร่องทั้งหมด
- ข้อบกพร่องด้านอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.38 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เช่น ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการประยุกต์ รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้

1.2 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง

การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องจากการศึกษารายงานผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ได้เชิญครูผู้สอนและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมาให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามได้น้อย โดยมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระ/ตัวชี้วัด	วิธีการสอน	แนวทางการจัดกิจกรรม
สาระที่ 1 การอ่าน (มาตรฐาน 1.1)		
ตัวชี้วัด ป.6/2 อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร	วิธีการแสดงบทบาท (Role playing method)	1. การแสดงบทบาทสมมติ หรืออธิบายประวัติที่มาของสำนวนต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและจำความหมายของสำนวนได้ดีขึ้น 2. การเชื่อมโยงสำนวนกับ สถานการณ์ หรือนิทาน จะทำให้นักเรียนจดจำได้มากขึ้น
ตัวชี้วัด ป.6/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	การสอนแบบขยายความรู้ หรือการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม (Questioning method)	1. การยกตัวอย่างที่ใกล้ตัว และขยายไปยังข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์อื่น ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้น แล้วหาข้อสรุปว่าเป็นข้อเท็จจริง/ข้อคิดเห็น เพื่อให้เกิดความชัดเจน 2. ทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน โดยการยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นกระแสที่นักเรียนสนใจ มาร่วมกันวิเคราะห์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด (มาตรฐาน ท 3.1)		
ตัวชี้วัด ป.6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู	วิธีการแสดงบทบาท (Role playing method)	การยกตัวอย่างบทสนทนา หรือสถานการณ์สมมติที่สอดคล้องกับคำถามยิ่งไปกว่านั้นในระดับมัธยม ครูสามารถยกระดับตัวแปร ระดับภาษา กาลเทศะเข้าไป เพื่อให้เกิดความคิดขั้นสูงขึ้น
สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย (มาตรฐาน ท 4.1)		
ตัวชี้วัด ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	การสอนโดยใช้การระดมความคิด (Brainstorming)	ให้นักเรียนยกตัวอย่างประโยค เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ใช้คำที่ทำหน้าที่ได้หลากหลายมากขึ้น หรือจัดทำสื่อการสอนที่ชัดเจน ยกตัวอย่างให้เห็นภาพ เช่น จัดทำตารางให้นักเรียนแยกหน้าที่ของคำในประโยค
ตัวชี้วัด ป.6/2 ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	การศึกษาและสร้างความคุ้นชินเกี่ยวกับคำราชาศัพท์จากชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวในพระราชสำนัก เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์คำราชาศัพท์ที่ใช้หรือฝึกจากระดับคำ โดยเปลี่ยนภาษาพูดเป็นภาษาเขียน แล้วค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนขึ้น
ตัวชี้วัด ป.6/3 รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. ครูควรฝึกฝนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบในลักษณะดังกล่าว 2. วิเคราะห์ข้อจริงของนักเรียนเองว่าเป็นคำมาจากภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤต (และหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของความหมายของข้อต่อ)
ตัวชี้วัด ป.6/4 ระบุลักษณะของประโยค	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	สอนพื้นฐานประโยคแต่ละประเภท ฝึกแต่งประโยค แยกหน้าที่ของคำในประโยคเป็นคำ ๆ โดยการใช้แบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายโครงสร้างของประโยค แล้วแยกหน้าที่ของคำในประโยค
ตัวชี้วัด ป.6/5 แต่งบทร้อยกรอง	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. ยกตัวอย่างข้อสอบย้อนหลังมาสอน มาฝึกแยกวรรค และให้ความสำคัญกับการสอนฉันทลักษณ์ทุกประเภท 2. การอ่านกลอน โดยนำกลอนแต่ละประเภทมาแบ่งวรรคตอนเป็นตัวอย่าง
ตัวชี้วัด ป.6/6 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	วิธีการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing method)	พยายามยกสำนวนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกต้อง โดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ อาจจะใช้ตัวอย่างสำนวนที่นักเรียนใช้ในชีวิตจริง แล้วนำมาจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ
สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม (มาตรฐาน ท 5.1)		
ตัวชี้วัด ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. ถอดคำประพันธ์ เพื่อทราบความหมาย และวิเคราะห์ว่าได้อะไรจากบทประพันธ์ 2. ฝึกการจับใจความ สรุปความในบทร้อยกรอง/ร้อยแก้ว และทำแบบฝึกหัดบ่อย ๆ

2. ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวชี้วัดที่ต้องได้รับการพัฒนา ระดับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีจำนวน 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ **สาระที่ 1 การอ่าน** (มาตรฐาน ท 1.1) มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ม.1/3 ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน **สาระที่ 2 การเขียน** (มาตรฐาน ท 1.2) มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ม.2/2 เขียนบรรยายและพรรณนา ม.2/3 เขียนเรียงความ และ ม.2/6 เขียนจดหมายกิจธุระ **สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด** (มาตรฐาน ท 3.1) มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ม.3/5 พูดโน้มน้าวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผล และน่าเชื่อถือ **สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย** (มาตรฐาน ท 4.1) มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ม.1/6 จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต ม.2/1 สร้างคำในภาษาไทย ม.2/2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน ม.3/1 จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ม.3/4 ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ และ ม.3/6 แต่งบทร้อยกรอง **สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม** (มาตรฐาน ท 5.1) มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ม.2/2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน

2.1 การวินิจฉัยจุดบกพร่อง

จากผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 วิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายสาระ พบว่าสาระที่ 2 การเขียน เป็นสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการเขียนควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รองลงมาคือสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณกรรมและวรรณคดี ตามลำดับ โดยการวิเคราะห์จุดบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีจุดบกพร่องทั้งหมด 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

- ข้อบกพร่องด้านทักษะในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 52.41 ของข้อบกพร่องทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น การจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถวิเคราะห์สาระสำคัญจุดมุ่งหมายที่ได้จากคำประพันธ์ที่กำหนดให้ เป็นต้น
- ข้อบกพร่องด้านความรู้ คิดเป็นร้อยละ 44.45 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความหมายของสำนวน/สุภาษิต คำสมาส คำสนธิ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ การแต่งโคลงสี่สุภาพ เป็นต้น
- ข้อบกพร่องด้านอื่น ๆ ร้อยละ 3.14 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เช่น ความละเอียดรอบคอบในการทำข้อสอบ

2.2 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง

การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องจากการศึกษารายงานผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ได้เชิญครูผู้สอนและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมาให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ในสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามได้น้อย โดยมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระ/ตัวชี้วัด	วิธีการสอน	แนวทางการจัดกิจกรรม
สาระที่ 1 การอ่าน (มาตรฐาน ท 1.1)		
ตัวชี้วัด ม.1/3 ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	การสอนโดยใช้การระดมความคิด (Brainstorming)	การถาม-ตอบในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และประเมินความรู้ความเข้าใจจากเรื่องที่อ่าน ฝึกให้นักเรียนแยกประเด็นของข้อมูลที่นำเสนอ สนับสนุน และอธิบายได้สอดคล้องกับประสบการณ์และบริบทของตนเอง
สาระที่ 2 การเขียน (มาตรฐาน ท 2.1)		
ตัวชี้วัด ม.2/2 เขียนบรรยายและพรรณนา	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	สอนจากทฤษฎีไปหาตัวอย่าง โดยการอธิบายความรู้ เรื่อง รูปแบบการเขียนแบบต่าง ๆ จากนั้นยกตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจและสามารถแยกประเภทการเขียนแบบต่าง ๆ ได้ ให้นักเรียนฝึกกระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ
ตัวชี้วัด ม.2/3 เขียนเรียงความ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม (Game)	1. ให้นักเรียนเล่นเกมเรียงส่วนประกอบของเรียงความให้ถูกต้อง จากแถบประโยคหรือแถบข้อความที่ครูกำหนดให้ 2. ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด ม.2/6 เขียนจดหมายกิจธุระ	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method)	ครูอธิบายส่วนประกอบของการเขียนจดหมายกิจธุระ หลักการเขียนที่ถูกต้อง รวมถึงการใช้ถ้อยคำและระดับภาษาที่เหมาะสม จากนั้นครูกำหนดสถานการณ์ ให้นักเรียนได้ฝึกใช้กระบวนการเขียนจดหมาย ถูกต้องตามหลักภาษาและสื่อความชัดเจน
สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด (มาตรฐาน ท 3.1)		
ตัวชี้วัด ม.3/5 พูดโน้มน้าวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผล และน่าเชื่อถือ	การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration instruction)	ครูนำเสนอสารประเภทโน้มน้าวใจให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การดู และการวิเคราะห์กลวิธีที่ผู้ส่งสารใช้โน้มน้าวใจผู้รับสาร เช่น โฆษณา การรณรงค์ การเลือกตั้ง การโต้เถียง และฝึกให้นักเรียนพูดสื่อสาร โดยใช้ภาษาพูดในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับใช้ภาษากายที่เหมาะสม และสอดคล้องกับประเด็นที่พูดสื่อสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย (มาตรฐาน ท 4.1)		
ตัวชี้วัด ม.1/6 จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง (Simulation)	1. การจำลองสถานการณ์จากสำนวน สุภาษิต คำพังเพย มีการกำหนดบทบาทเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมา 2. ยกตัวอย่างเรื่องเล่า นิทาน ขำ หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน แล้วให้นักเรียนเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงอธิบายถึงที่มาของสำนวน
ตัวชี้วัด ม.2/1 สร้างคำในภาษาไทย	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทย โดยอธิบายหลักการสังเกตคำสมาสในภาษาไทย และฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ จำแนกคำจากข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน 2. ครูอาจมีบทความ หรือข้อความให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ว่าคำใดเป็นคำสมาส โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ครูต้องให้ความรู้ก่อน
ตัวชี้วัด ม.2/2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทย โดยฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์โครงสร้างและจำแนกประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน รวมถึงระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และนำคำไปแต่งประโยคง่าย ๆ ในบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ
ตัวชี้วัด ม.3/1 จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	การสร้างความรู้ความเข้าใจและฝึกฝนเกี่ยวกับการจำแนก และการใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย หรือครูกำหนดคำยืมภาษาต่างประเทศต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนจำแนกว่าเป็นคำยืมที่มาจากภาษาใด
ตัวชี้วัด ม.3/4 ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ	การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration instruction)	การฝึกให้นักเรียนใช้และจำแนกคำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติจากบทความ วารสารคดี สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในชีวิตประจำวัน รวมถึงวิเคราะห์ถึงความจำเป็น หรือไม่จำเป็นต้องใช้คำทับศัพท์ในประโยค และบอกความหมายของคำ
ตัวชี้วัด ม.3/6 แต่งบทร้อยกรอง	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. ครูสอนให้นักเรียนรู้จักฉันทลักษณ์ อาจมีโคลงแม่บทที่จดจำง่าย และที่สำคัญการที่นักเรียนได้ลงมือแต่งเอง จะทำให้นักเรียนจดจำฉันทลักษณ์ได้ดี มีความเข้าใจมากขึ้น 2. การฝึกให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม		
ตัวชี้วัด ม.2 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ	วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture method)	1. ครูควรสอนให้นักเรียนฝึกอ่านบ่อย ๆ แล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร วัตถุประสงค์ของการเขียนเพื่ออะไร พร้อมยกเหตุผลประกอบ 2. ยกตัวอย่างวรรณคดี วรรณกรรมหรือวรรณกรรมท้องถิ่น แล้วให้นักเรียนฝึกถอดความ ตีความ จับสาระสำคัญ และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลเกี่ยวกับการวินิจฉัยจุดบกพร่อง

การวินิจฉัยข้อสอบ O-NET รายวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 โดยใช้การวินิจฉัยรูปแบบทั่วไป คือการระบุจุดบกพร่อง สาเหตุของความบกพร่อง และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีข้อบกพร่องด้านการขาดความรู้มากที่สุดถึงร้อยละ 49.5 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสำนวนไทย เช่น คำราชาศัพท์ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ฉันทลักษณ์ คำบุพพท คำสรพนาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุมวดี มะคำไก่ (2541) ที่กล่าวว่านักเรียนมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับ ส่วนประกอบของประโยค คำขยาย คำศัพท์ คำเชื่อม และคำสรพนาม ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องด้านทักษะในการเรียนรู้มากที่สุดถึงร้อยละ 52.41 ของข้อบกพร่องทั้งหมด เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ ตีความ เชื่อมโยง จำแนกข้อความตามคำสั่งของโจทย์ได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อีรา ชุณสนิท (2559) ที่กล่าวว่านักเรียนมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะความหมายของประโยค ทักษะความหมายของคำในเนื้อเรื่อง ทักษะการอ่านแบบวิพากษ์วิจารณ์ ทักษะการตีความ และทักษะมโนภาพของข้อความ

2. การอภิปรายผลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขจุดบกพร่อง

การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนที่หลากหลายอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะมากที่สุด จากการศึกษาพบว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน ดังนี้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด เป็นสาระที่ต้องแสดงทักษะออกมามากกว่าสาระอื่น ๆ จึงเหมาะกับวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สจัด อุทรานันท์ (2525) ที่ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ในการนำเข้าสู่บทเรียน ว่าควรเป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความสนใจของนักเรียนโดยมีตัวอย่างรูปแบบกิจกรรม คือ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง เป็นต้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) ได้นำเสนอเทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน เทคนิคหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่พบบ่อยในการเข้าสู่บทเรียน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การร้องเพลง การขับเสภา และสอดคล้องกับการศึกษาของ ราตรี เพ็ริยวานิช (2547) ได้นำเสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาไทยดีขึ้น ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทุกทักษะ โดยเฉพาะการพูดและการแสดงท่าทางประกอบในเนื้อหา

จากการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ม.2/3 เขียนเรียงความ มีรูปแบบการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์กติกา เงื่อนไข เป็นการอภิปรายเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สจัด อุทรานันท์ (2525)

ได้เสนอกิจกรรมที่นำมาใช้ทบทวนบทเรียนวิชาภาษาไทยได้ผลดีคือ กิจกรรมประเภทเกม เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและฝึกทักษะภาษาไทย และแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับการศึกษาของราตรี เปรียวพานิช (2547) ที่นำเสนอการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการเรียนการสอนทำให้เนื้อหาในการเรียนการสอนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น เกมที่ใช้บัตรคำ เกมจับคู่คำศัพท์ ส่วนในสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุจริต เพียรชอบ (2530) ที่เสนอการบูรณาการประกอบการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาครั้งนี้ถือเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของนักเรียน วิชาภาษาไทยแยกตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ในปีการศึกษา 2563 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาหรือทักษะตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดใด ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา นักเรียน และครูผู้สอน ดังนั้นควรมีการเผยแพร่ข้อมูลนี้ให้แก่ครู นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์

1.2 ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นการสะท้อนความเข้าใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนในภาพรวมระดับประเทศ เพื่อให้ นักเรียนสามารถประเมินตนเองได้ถึงจุดบกพร่องในการเข้าใจเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และเตรียมพร้อมในการเรียนอยู่เสมอ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปพิจารณาร่วมกับการสอนของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวินิจฉัยข้อสอบ O-NET ในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่มีผลการทดสอบ O-NET ไม่ถึงร้อยละ 50 เพื่อจะได้ทราบภาพรวมของข้อบกพร่องระดับประเทศที่นักเรียนส่วนใหญ่มีข้อบกพร่อง และเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงวางแผน แก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนต่อไป

2.2 การวินิจฉัยข้อสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 เป็นคำถามแบบเลือกตอบหลายตัวเลือก ซึ่งสามารถวินิจฉัยจุดบกพร่อง หรือโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้จากตัวลงที่นักเรียนเลือกมา โดยสามารถระบุสาเหตุของข้อบกพร่อง รวมถึงแนวทางในการเรียนรู้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง การวิเคราะห์ในลักษณะนี้มีข้อจำกัดในการที่ไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวินิจฉัยที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยเฉพาะ ลักษณะของตัวเลือกลงในข้อต่าง ๆ อาจจะไม่ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาอย่างครบถ้วน ด้วยข้อจำกัดนี้จึงไม่อาจเชื่อมั่นได้ว่านักเรียนจะมีวิธีการคิดตามแบบที่ระบุไว้ในตัวเลือกลงเสมอไป ในทางกลับกัน การที่นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องก็ไม่จำเป็นว่าจะมาจากกระบวนการคิดที่ถูกต้องเสมอไป (ศิริเดช สุขีวะ, 2550)

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *การศึกษาคูคณเป็นรายกรณี*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กระทรวงการศึกษธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2561). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*.
<https://www.thai.sesa35.info/index.php?module=news&id=82>
- ทีศนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน; องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรา ชุณสนิท. (2559). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 10(1), 88-97.
- ราตรี เพียวพานิช. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2550). *การวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของผู้เรียน*. ในหนังสือชุดปฏิรูปการศึกษา “การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่” บรรณาธิการโดย สุวิมล ว่องวาณิช. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2525). *กิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). *คำสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET*.
<https://www.niets.or.th/th/catalog/view/3865>
- สังวรณัฏฐ์ ภัทระโทก, กาญจนา วัฒนสุนทร, นลินี ณ นคร, ศศิธร ชุตินันท์กุล, ปรรธนา พลอภิชชาติ, อนุสรณ์ เกิดศรี, ณัฏฐ์ ชัยมงคล, ปิยนาง สิริฤทธิ์ และ นพรัตน์ ไบยา. (2559). *การวินิจฉัยผลการทดสอบระดับชาติและข้อเสนอเชิงนโยบายในการใช้ผลการทดสอบระดับชาติเพื่อพัฒนาผู้เรียน*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. (2565). *รูปแบบการสอนภาษาไทย (Thai Language Teaching Model)*. <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/xb-rm-xxnlin-sphphechrburn-khet-3/hlaksutr-sahrab-khru-phu-sxn/thekhnikh-kar-sxn-phasathiy>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*.
<https://dictionary.orst.go.th/>
- สุจริต เพียรชอบ. (2530). *การพัฒนาการสอนภาษาไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2553). *การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุมาวดี มะคำไก่. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดนิจยัความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

www.niets.or.th

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
128 อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น 36 แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 02-217-3800 โทรสาร 02-219-2996
mail : journal.niets@gmail.com